

na
3.
strani

na
5.
strani

na
6.
strani

SVICA JE ČISTA KOT SOLZA

Predzadnji potopis našega dopisnika, ki je v tridesetih dnevih preromal Sredozemlje in zahodno Evropo. V Svici je hvalil francoske vlake, čeprav tudi švicarski ne vozijo z zamudami.

CUDAKI NE DELAJO NADUR

Nekaj zanimivih podatkov iz uradnih knjig smo izpisali, da bi vas seznanili o večni nevesti in o planincu, ki so ga v košari prinesli na Triglav. Bil je tako mlad, da še ni shodil.

KRONIKA LETA

V enem letu ni mogoče napraviti zgodovine. Zgodijo pa se lahko važni dogodki, ki jih po pomembnosti uvrščamo v zgodovino. Gorenjsko kroniko prinašamo v kratkih izvlečkih.

Našim bravcem želimo
srečno in uspehov
polno novo leto

1964

Srečno novo leto 1964

Zopet se bližamo križišču, ki nas bo spustilo v novo leto. Za človeško zgodovino ta prehod v novo leto ne pomeni veliko, za ljudi, ki jim je bivanje omejeno s staranjem in smrtjo, pa je silvestrovo križišče važno in smiselno. Leta teko kot vrtiljak, ki ga poganja večni elektromotor dela in napredka. Vrtenje svetovnega vrtiljaka bi bilo nesmiselno, če človeštvo ne bi imelo svojih ciljev in hotenj. Mir in blaginja.

Prestopamo v prestopno leto. Načrtujemo nove tovarne in govorimo o skrajšanem delu. Vsakdanjega kruha si več ne služimo z žulji in potnim čelom. Veliko ljudi je zboljšalo svoje življenjske pogoje. To pravilo seveda ni brez izjem. Ko govorimo o velikem napredku v zadnjih letih ne smemo prezreti ogromnega truda, ki smo ga vložili v naš razvoj.

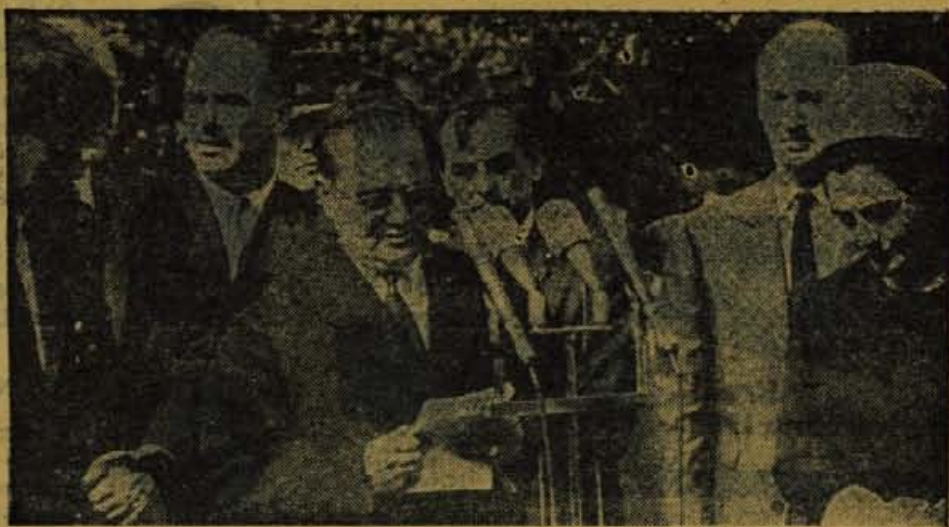
Zato si bomo ob novem letu segli v roke z željo, da bi zboljšali življenjske pogoje vsem približno enako. Prehitevanje na naši cesti ni v skladu z našimi moralnimi izkaznicami.

Leto in vsa leta, ki nas čakajo, ne bodo več tako težka, kot je bilo prejšnje. Z njimi se tudi naše veselje in zadovoljstvo stopnjujeta. Želimo srečno novo leto 1964.

Želimo, da bi v njem našli uspehe, delo in srečo!

Jugoslavija na svetovnih stopnicah

Na plojani pred Belo hišo je predsednika Tita pozdravil tudi pokojni predsednik ZDA John F. Kennedy. Na sliki vidimo predsednika Tita, ko se zahvaljuje ameriškemu predsedniku za pozdravne besede.

V TEM LETU je neki ameriški časnik zapisal, da vloge Jugoslavije v sodobnem svetu ne smemo meriti s številom topov, ki jih ima naša vojska in s tonami jekla, ki jih izdelajo jugoslovanske jeklarne. K tem besedam ni treba posebne razlage. Naša država si je dejansko v nekaj več kot dveh desetletjih pridobila s pametnimi političnimi pobudami v svetu takšen ugled in mesto, ki ga v zgodovini še nikoli ni imela.

Stiki naše države z vsemi državami, vsestransko sodelovanje in pogosta izmenjava stališč so dvignili ugled naše države v svetovni skupnosti. K temu je veliko pripomogel predsednik Tito s svojimi obiski v bližnjih oddaljenejših državah. Letos je poletel v zadnji konec sveta, ki ga še ni obiskal. Iz njegovega popotovanja po državah Latinske Amerike bomo vzeli nekaj odlomkov, ki kažejo na prijateljske vezi s temi oddaljenimi narodi.

V najmlajši prestolnici

JUGOSLAVIJA in Brazilija sta vzdrževali stike že pred vojno. Diplomatske odnose s to veliko deželjo, ki bo čez nekaj let sposobna prehraniti okoli pol milijarde ljudi, so postavili na trdne temelje 30. julija 1946, ko je brazilska vlada uradno priznala novo Jugoslavijo. Sodelovanje je bilo s tem zagotovljeno. Gospodarski in kulturni odnosi so se vedno bolj razširjali in poglobljali. Pred Titovim obiskom je bilo v Jugoslaviji že več visokih brazilskih osebnosti. Med najvažnejše prištevajo obisk brazilske parlamentarne delegacije. V juniju mesecu 1959 leta je Jugoslavijo obiskal bivši brazilski predsednik Quadros. Leto dni pred tem je jugoslovanska parlamentarna delegacija vrnila obisk brazilskega parlamenta.

Povabilo za obisk v Braziliji je predsednik Tito dobil že leta 1961, ko ga je v času Quadrosove oblasti obiskal v Beogradu brazilski veleposlanik. Po ostavki Quadrosa je

povabilo obnovil tudi predsednik Goulart.

Obisk našega predsednika Tita v Braziliji je pokazal, da so med dvema oddaljeni-

ma državama vzpostavljeni pristni politični, gospodarski in kulturni stiki. Do leta 1958 je Brazilija držala drugo mesto v jugoslovanski zunanji trgovini z deželami Latinske Amerike. Pozneje se je trgovinska izmenjava še okrepila. Leta 1959 in 1960 smo izvozili v Brazilijo 2.200 traktorjev in zgradili dve ladji. Po obisku našega predsednika so se trgovski stiki še bolj razširili z novimi sporazumi. Prav tako v Braziliji zelo cenijo naše politične izkušnje.

Naši izseljenci

ZE OB pristanku predsednikovega letala v glavnem mestu čilske republike smo

zapazili močno navdušenje jugoslovanskih izseljencev. Naši izseljenci imajo v Čilu določen politični vpliv, ki ni nepomemben. O pridnosti in vztrajnem delu jugoslovanskih izobražencev, pravnikov, visokih državnih uslužbencev, poslancev, kmetov in delavcev, je pohvalno govoril tudi čilenski predsednik v uradnih zdravicah.

Prvi Jugoslovani so prišli v Čile pred letom 1870. Jugoslovani, ki so prišli čez lužo pozneje, so se naselili na skrajnem jugu v živinorejskih področjih, deloma pa tudi na severu v bližini rudnikov čilskega solitra. V glavnem mestu Čila je zelo močna jugoslovanska izseljeniška matica. Pred štiri leti so naši izseljenci ustanovili v čilenskem glavnem mestu čilsko-jugoslovansko banko, ki skrbi za razvoj trgovinskih stikov med obema državama. Naši izseljenci so bili med pionirji v čilski industriji, pomorstvu in trgovini.

Diplomatski odnosi med Jugoslavijo in Čilom so bili obnovljeni v novembru leta 1946. Po tem letu sta obe državi zamenjali več obiskov uglednih političnih osebnosti. Naša parlamentarna skupina je obiskala Čile 1958. leta, čilski parlamentarci pa so obisk vrnilo leto pozneje.

Na gospodarskem področju je letošnji novi trgovinski sporazum močno razširil blagovno izmenjavo. V povojnem jugoslovanskem izvozu v države Latinske Amerike uvrščamo Čile na četrto mesto.

Na strehi Amerike

ZNANI znanstvenik Humboldt je pred stoletjem dejal, da je Bolivija siromak, ki sedi na vreči zlata. Bolivija danes več noče mirno sedeti na vreči in čakati, kdaj bo umrla. Med zaostalimi indijanskimi plemeni na »pragu nebes«, ki dejansko živijo še napol »v oblakih«, je Titov zglede našel na živo zanimanje. Geografi in popotniki so Bolivijo razdelili v tri nadstropja, politiki pa menijo, da je Bolivija politično najbolj emotna dežela v Južni Ameriki.

V mednarodnih odnosih Bolivija teži, da bi se čim prej osvobodila tujega vpliva. Bolivijska vlada zagovarja napredne težnje za popolno politično in ekonomsko osamosvojitvijo Latinske Amerike.

Jugoslovanske izkušnje Bolivijci zelo cenijo. Diplomatski odnosi med Bolivijo in Jugoslavijo so bili vzpostavljeni šele leta 1952 po znani vstaji bolivijskega nacionalno-revolucionarnega gibanja. Po zmagoviti vstaji so se dvostranski odnosi hitro razvijali. Naša država je odprla stalno diplomatsko predstavništvo v La Pazu 1960. leta. V treh letih se je zvrstilo več obiskov. Med njimi je bil tudi sedanji predsednik Bolivije Victor Paz Estensores, ki je 1959 obiskal Beograd. Letošnji Titov obisk je prišel po zelo kratki, vendar plodni dobi sodelovanja.

Blagovna izmenjava med obema državama je še vedno na začetniški ravni, čeprav so ob oktobrskem obisku našega predsednika sklenili nove dogovore. Jugoslavija izvaž v Bolivijo predvsem industrijsko blago široke potrošnje, uvažamo pa bolivijski kalij.

Klobuki v zraku.

V ČASU obiska predsednika Tita v Mehiki, je bilo vse njeno prebivalstvo dobesedno na nogah. Ljudje so v trumah napolnili pločnike in ulice v vseh krajih, kjer so je pomikal sprevod avtomobilov z našimi državniki. Poznamo moč mehiškega ljudstva iz njegovega zgodovinskega boja. Narod, ki je v kratkem času napravil tri revolucije ima v sebi zares neverjetno energijo in moč. Za petnajst kilometrov poti, ki jo je naš predsednik prevozil prvi dan obiska v Mehiki je rabil več kot eno uro. Mehikanci so dali duška svojemu veselju.

Po končanem obiskih v državah Latinske Amerike je predsednik Tito prispel tudi v New York. Pred palačo Združenih narodov na East Riveru ga je pozdravil generalni sekretar OZN U Tant. Predsednik je imel v veliki skupščinski dvorani, kjer zasedajo članice svetovne organizacije, govor.

Klopi v švicarskem parlamentu so pogosto prazne. Kljub temu pa potnik, ki potuje skozi Švico ne dobi vtisa, da poslanci spijo.

Švica je čista kot solza

podobni romarjem. Na kovčkah so imeli nalepke vseh mogočih krajev, ki pa ničesar ne povedo, ker recimo v Parizu, Bruslju ali pa morda še kje lahko kupite nalepke za kovček iz vseh mogočih krajev, znanih po svojih turističnih zanimivostih, tako da nalepljene podobice na kovčku ne pomenijo, da je lastnik kovčka te kraje tudi videl.

Največ je bilo mladine. Za dva vagona angleških srednješolk, ki so potovale na jug Švice, skupina italijanskih otrok, ki se je vračala domov iz Normandije in še mnogi drugi.

Sam sredi vrveža

Prijatelji so sklenili ostati še en dan v Parizu in tako sem moral nazadnje sam potovati domov. To me ni niti najmanj motilo, zakaj misel na to, da utegnem biti čez štiriindvajset ur ali malo več že spet doma, me je navdajala z neznanstvom veseljem.

Francoščine sem se v teh treh dneh bivanja v Parizu naučil ravno toliko kot nič. Vse, kar sem spravil iz sebe, je bilo, da sem rekel: »Oprostite!« Potem pa sem povedal kaj želim ali kam želim. Moram reči, da je bilo kar imenitno in se mi je kar dobro obneslo. Tako sem prišel in rekel: »Oprostite, železniška postaja?« In že mi je kak Francoz prijazno pokazal z roko in nekaj odgovoril. Jaz sem kimal in kimal, čeprav sem razumel samo tisto, kar je pokazal z roko. Tako, verjemite mi, sploh ni ugotovil, da ne znam francoščine. Toda na postaji se mi je zataknilo. Zopet sem rekel: »Oprostite...« in pokazal rdečo železniško vozovnico, ki sem jo kupil že v Ljubljani za povratek. Go-

spod sprevodnik je bil zapo-

slen z raporejanjem potnikov po ležiščih in ni nič razumel. Tudi drugi mi na moj »oprostite« ni dal nobenega pojasnila. Nek avstrijski potnik mi je nato stvar razložil in me napotil v prvi vagon. Bilo je zelo zapleteno. Imel sem drugi razred, vendar je bilo te vrste vagonov več: drugi razred z ležišči, rezervirani drugi razred, drugi razred naravnost v Milano in drugi razred samo do Basla. Pozneje sem ugotovil, da tudi Avstrijec ni vedel vsega najbolje, zakaj v Baslu sem nato čakal na zvezo nekaj ur, čeprav sem hotel čimprej domov.

Gremo

Pariz smo zapustili z zamudo. V prepolnem kupaletu je sedel tudi kakih petnajst let star, prehlajen sin dokaj dobro ohranjen Francozinje, zaradi katerega smo imeli ves čas vožnje zaprta vrata in okno. Truden sem kmalu zatisnil oči. Zdramil sem se proti jutru in opravil formalnosti s sprevodnikom in policijo. V zgodnjih jutranjih urah sem prišel v Basel.

Basel

Bil je praznik. Vendar ne zaradi mene. Proslavljali so neke vrste praznik strelcev. Stari in mladi, zdravi in invalidi, so se že navsezgodaj ob zvokih koračnic s svojimi prapori napotili po ulicah v mesto. Vrata starih mestnih hiš so se odpirala in prihajali so možje, slavnostno oblečeni. Nosili so puške in prapore. Tako se je pred mojimi očmi porajala švicarska armada, ki pa je kljub smešnosti grozljiva kot vse druge. Nisem imel dosti časa, zato se v mestu nisem dolgo mudil. Ker sem na postaji zame-

njal nekaj denarja, sem ga pač moral nekje porabiti. Za porabo denarja je v Švici, kljub zgodnjim jutranjim uram dovolj priložnosti. Malo je vokalov, na katerih ne bi visel kakšen avtomat: za cigarete, za sendvič, za rože, za limonado...

Ustavil sem se pred avtomatom za limonado. Še preden sem vrgel novčič, sem pogledal, kje bom dobil limonado. Nisem si mogel razložiti, zato sem vrgel kovancec in potegnili za ročico. Predme je priletela slamica. Ogorčeno sem gledal v železni stroj, ki se je tako pošalil z menoj. Potegnili sem še enkrat, pa nič. Vzel sem slamico med zobe in žalostno odšel. Po desetih metrih sem še enkrat pogledal nazaj proti trmastemu avtomatu. In veste kaj sem videl? Eist. zgoraj je bila luknja in v njej kozarec iz plastične mase. Šel sem nazaj in spil limonado.

Z vlakom po Švici

Vlak ni bil nabasan, tako da sem se lahko ulegel. Moram povedati, da je kljub švicarski točnosti vlak v Franciji bolje funkcioniral. Res da ni odpeljal z zamudo, zato pa se je na vsaki postaji zadrževal tudi po dve minuti ali še več. V Italiji je popustila tudi hitrost vožnje, da o poti od Trsta do Ljubljane niti ne govorim. Že prvih nekaj postankov po malih postajah Švice je vlak napolnilo. Moral sem se dvigniti. Bil sem zaspan in le s težavo sem se prisilil, da sem gledal lepo pokrajino, ki je bliskovito brzela mimo nas.

Švica. V mislih sem si predstavljal zemljevid in kar prijetno mi je spet postalo pri srcu, ko sem pomislil, kako blizu doma sem že. V kovčku sem imel samo še eno

konzervo in eno jabolko. V žepu pa okoli 300 lir denarja. Položaj je bil sila resen.

Nepričakovano poznanstvo

V isokogorska pokrajina, tako podobna naši, na redko poraščena z gozdovi in prepletena z rekami, je enakomerno izginjala pred mojimi očmi v temi predorov, ki jih je toliko, da gre do človeku na živce, saj se hrušč stroja med vožnjo skozi predor stopnjuje do neznanosti.

Šel sem na sprehod po vagonu in ko sem se vrnil, je naslonjen na vrata kupeja slonel potnik iz našega kupeja in jedel marelice. Ponudil mi jih je. Vzel sem in rekel: »Hvala!« Toda ravno takrat smo zapeljali v tunel, tako da mož ni slišal ničesar, samo videl je, da sem odprl usta, kar je povsem normalno, če hočeš pojesti marelice. Predor je minil in začela sva pogovor kot dva neznanca na poti. Predori so naju še vedno prekinjali, midva pa sva jih preklinjala. Pogovor se nama je hitro zasukal na nekaj važnejših mednarodnih problemov in obema se je zazdelo, da nekam enako gledava na dogodke, ki nas spremljajo v današnjem svetu. Postala sva zaupljivejša. Sam ne vem, kaj mi je bilo, da se mi je tako razvezal jezik. Švicar me je končno povabil na kosilo. Branil sem se, češ da sem sit in podobno. Pa ni pomagalo. Vneto me je prosil in jaz sem vsaj še kakih sedemkrat odbil. Končno pa sta me želodec in misel na edino konzervo v kovčku le premagala in z novim znancom sem odšel na kosilo.

Mito Trefalt

V francoskem vlaku

V vagonih z ležišči je bilo veliko prerèkanje. Francozi so odhajali na poštice. Taborniki na taborjenje v Švico, uslužbenci, deavci in drugi pa na morje, ki je cenejše od francoskega. Go morje je naše ali pa morda tudi italijansko. Obleženi s kovčki, ki so jih le s težavo prenašali ali pa vozili po dveh majhnih kolesčkih, pritrjenih na zadnji spodnji rob kovčka, so bili

Naši zakladi kovine bodočnosti

Aluminij je postal eno izmed pomembnih meril za merjenje industrijske moči držav

PO SVETOVNI statistiki se je Jugoslavija l. 1959 po izkopu boksita nahajala na tretjem mestu v Evropi in na sedmem v svetu. V tem letu smo v naši državi izkopali 900 tisoč ton boksitove rude, iz katere pridobivamo aluminij. Medtem pa rezerve te rude cenijo na 130 milijonov ton, kar pomeni, da sodi Jugoslavija v tem pogledu med najbogatejše dežele na svetu.

Pomembno je, da so največja nahajališča najbolj kvalitetne rude zasledili v naj-

bolj pasivnih krajih naše države — v Dalmaciji, Hercegovini in Crni gori.

Križem po svetu

Nebeški vagoni

Japonski znanstvenik Hideo Fukuda meni, da bi bilo problem preobremenjenega cestnega prometa v velikih mestih najlažje rešiti z »nebeškimi vagoni«. Tako je imenoval vozila, ki združujejo elemente letal, avtomobilov in vagonov železnice. Znanstvenik predvideva, da bodo taki vagoni lahko vozili s hitrostjo 200 kilometrov na uro. Po pisarnju tamkajšnjega tiska, model »nebeškega vagona«, ki sprejme 80 potnikov, spominja na del letalskega krila, pričvrščenega na avtomobilsko šasijo. Posebno krilo, ki teži navzgor in tako pri veliki hitrosti »olajša« vozilo za dve tretjini njegove teže, obenem služi tudi kot zračna za-

vora. Profesor Fukuda meni, da bi bila gradnja dvotirne železnice s takimi vagoni precej cenejša kot gradnja enotirne železnice, ki ji že dolgo napovedujejo veliko bodočnost.

Novi in stari dokazi o tem, da živali pri nekaterih delih lahko zamenjajo človeka

DRESIRANJE živali ni nikakršna novost, saj jo človek uporablja že od pradavnih časov. Nekateri znanstveniki so hoteli še nekoliko naprej od tega, da bi bile živali samo poslušne in nekaterim je uspelo, da so jih pripravili do izvrševanja preprostejših del.

Ko je na nekaj plantaži pomaranč uspelo pripraviti opico do tega, da je opravljala preprosto delo, sestavljeno predvsem iz mehaničnih gibov, so si znanstveniki začeli prizadevati, da bi posa-

Najmlajša barvna kovina

ALUMINIJ je postal industrijska kovina šele ob koncu preteklega stoletja. Že leta 1939 so ga po svetu (razen v SZ in na Kitajskem) proizvedli skupaj 630 tisoč ton. Njegova proizvodnja je začela posebno hitro naraščati po drugi svetovni vojni. Že leta 1954 je svetovna proizvodnja aluminija dosegla 2 milijona 470 tisoč ton, leta 1959 pa je preseгла 3 milijone ton. Naša država še ni dodobra razvila industrije aluminija in je trenutno še uvoznik. Ker pa so v naši državi poleg neizčrpnih ležišč boksita tudi neusahljivi viri električne energije in premoga, ima vse izglede, da kmalu postane pomemben izvoznik te iskane kovine.

Aluminij spodriva »starejše brate«

KER je aluminij lahek, na zraku se ne spreminja in je dober prevodnik elektrike, vse hitreje spodriva »starejše« kovine. Razen tega je z lahkoto mogoče dobiti njegove spojine, kar povečuje njegove dobre lastnosti, predvsem odpornost in elastičnost. Njegova obdelava je lahka, primeren pa je tudi za varjenje, kovanje in drugo obdelavo.

Prav zaradi teh lastnosti je aluminij postal eno izmed najpomembnejših meril za določanje industrijske moči držav. Brez njega si ni mogoče zamisliti nadaljnega razvoja industrije, ki izdeluje predmete za široko potrošnjo, gradbeništvo, avtomobilsko industrijo, elektroindustrijo in strojogradnjo.

Golobje v industriji

Novi in stari dokazi o tem, da živali pri nekaterih delih lahko zamenjajo človeka

DRESIRANJE živali ni nikakršna novost, saj jo človek uporablja že od pradavnih časov. Nekateri znanstveniki so hoteli še nekoliko naprej od tega, da bi bile živali samo poslušne in nekaterim je uspelo, da so jih pripravili do izvrševanja preprostejših del.

Ko je na nekaj plantaži pomaranč uspelo pripraviti opico do tega, da je opravljala preprosto delo, sestavljeno predvsem iz mehaničnih gibov, so si znanstveniki začeli prizadevati, da bi posa-

sil pripraviti golobe za delo v industriji. Naloga: kontrola neoporečnosti izdelanih tablet v farmacevtski industriji (če so vse nepoškodovane, enake barve, enake teže itd.). Pri poskusih so golobi uspešno opravili to nalogo, ki jo sicer opravljajo delavci. Golobom je uspelo zaslediti vsako tableto, ki se je razlikovala od ostalih. Kljub temu tega v praksi niso uporabili, ker ljudje verjetno ne bi marali jemati tablet, ki bi jih kontrolirale ptice. Važno je, da je poskus uspel. Drugi znanstvenik je naučil golobe, da so upravljali delo kontrolorjev pri proizvodnji tranzistorjev.

Šimpanzi pri stiskalnici

SIMPANZI, ki so že dokazali, da so zelo uporabni na plantažah, so se po ustrezni dressuri prav dobro znašli za kontrolnimi ploščami ali na primer za stiskalnici v industriji. Tako se je neka opica naučila premikati vzvode od zgoraj navzdol in od leve proti desni in obratno tako, da je postavila eno žarnico v navpičen, drugo pa v vodoraven položaj, kar ustreza obrazcu, ki se v tem sistemu uporablja. Opica seveda ni slutila, kako široko uporabo v industriji bi njen uspeh lahko dosegel, če bi se ljudje končno odločili in zaupali kakšno od nalog, ki jih sedaj sami opravljajo, živalim. Trenutno so bolj pripravljeni odstopiti svoja mesta strojem.

Težave francoskih avtomobilistov

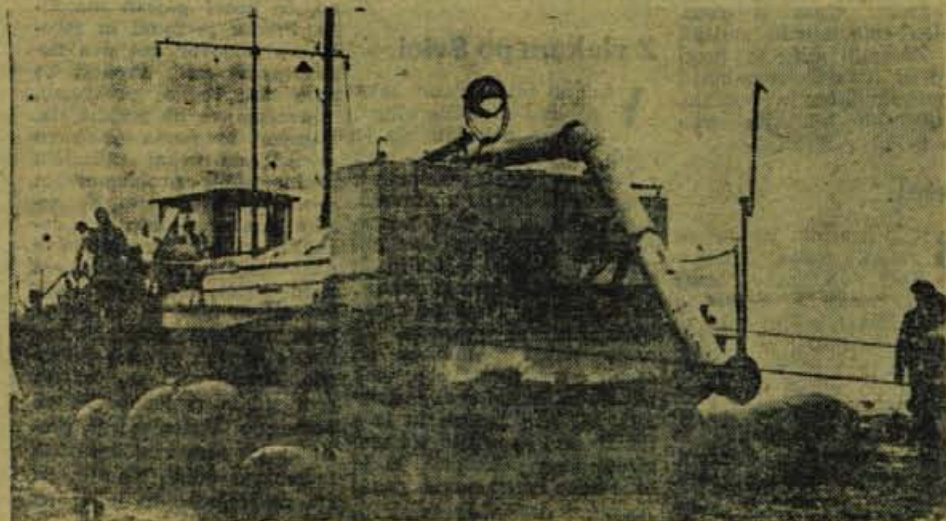
Vozniki motornih vozil v Franciji plačajo v obliki raznih taks in pristojbin skoraj milijardo in 700 milijonov dolarjev. Združenje francoskih voznikov motornih vozil je glede na to številko objavilo te dni podatke, ki dokazujejo, da porabi žava le 550 milijonov dolarjev za gradnjo novih cest in za vzdrževanje starih in da se ostali dve tretjini trošila za druge namene. Obenem pa so objavili še nekatere zanimivosti za primerjavo. V Franciji je vsega skupaj le okoli 200 kilometrov moderne avtomobilske ceste, to je devetkrat manj, kakor pa jih ima Italija ali petnajstkrat manj od Nemčije. Prizadeli pa se čutijo tudi pri stroških za bencin, saj je v Franciji za približno 30 odstotkov dražji, kakor pa j. v Italiji, Angliji, Nemčiji in še nekaterih zahodnih državah.

Zvočni semafor

V Salzburgu je bilzu nekega križišča dom za slepe. Ker pa so bile vedno težave pri prehodih za pešce, so postavili poleg navadnega semaforja za pešce tudi poseben zvočni semafor, namenjen slepcem. Ko se prižge zelena luč, zadoni obenem tudi zvočni signal, ki je še najbolj podoben udarcu na gong. S tem je slepim omogočeno, da se veliko bolje znajdejo v mestnem prometu.

Brez oken

V New Yorku so zgradili nebotalnik, ki se bistveno razlikuje od ostale železobetonske množice na Manhattanu. Nebotalnik namreč nima oken in so tako uradniki telefonske družbe, katere last je zgradba, prikrajšani za prelep razgled na reko Hudson. Projektanti so namreč izračunali, da bodo stroški kurjave, razsvetljave in klimatizacije nebotalnika za polovico manjši kot bi bilo vgrajevanje oken. Zmanjša se tudi zapraševanje prostorov in je tako olajšano še čiščenje. Da pa bi 2500 uslužbencev kljub temu vedelo, kakšno vreme je zunaj, so v vse sobe montirali po 3 svetilke: bele za lepo vreme, rdečo za dež in zeleno za oblačne

V nekaterih državah so pri transportu velikih in težkih strojev na krajše razdalje začeli uporabljati zračne cevaste »klobase« iz gume. Z njihovo pomočjo je brez težav mogoče prepeljati 35 ton težak bager, prav tako so bile v pomoč pri dvigavanju bagera iz vode, pri spuščanju večjih čolnov v vodo, pri naravnavanju prevrnjenega žerjava in pri podobnih, sicer zelo otežkočenih opravilih.

Čudaki ne delajo nadur

- Zanimivosti, ki smo jih priredili na smešno kopito, niso prazna slama
- Premislite, ali vam je ena poroka dovolj v življenju
- Avtomobili se vrtijo na štirih kolesih, zato je dobro, če imate vedno kakšnega na zalogi

STATISTIČNO je dokazano, da imamo povprečno vsi dobre zobe, da dočakamo povprečno vsi visoko starost, in da smo povprečno vedno bolj pametni. Razen tega pojemo povprečno več kruha, večkrat povprečno se zaljubimo in po statističnem izračunu kupimo na leto povprečno nekaj več kot dva para novih čevljev. Povprečje je skratka najbolj resnično ogledalo današnjega sveta. Če recimo vzamemo na mušico žensko s kratkimi nogami in jo primerjamo z žensko, ki ima dolge noge, bosta imele obe skupaj povprečno kar znosne noge. Toda kljub njenemu povprečju ne bo nobena zadovoljna s svojimi nogami.

Povprečje nekateri zavračajo, ker se v njem popolnoma skrrijejo nadpovprečneži ali čudaki. To je krivično, takaj velikokrat je svet po njihovih zaslugi bolj zanimiv in pester. Drugi jim očitajo, da nesejo kukavičja jajca. Brez njih bi ne nastajale zanimivosti, po katerih v svetu povprečij izstopajo.

Najdaljši porod

Vsakdo ve, kaj je porodnišnica. Tudi moški, ki niso nikoli rodili. Kranjska porodnišnica je zanimiva zaradi porodnih krčev. Če bi bili vsi porodi tako dolgi, kot je porod nove porodnišnice, potem se naši gradbeniki ne bi delali tako pametne, kot da držijo Mojzesa za brado.

Najdaljši porod v kranjski porodnišnici je trajal letos nekaj manj kot 24 ur. Kratkih je bilo več. Bili so primeri, ko so porodnice že med vožnjo v porodnišnico porodile.

Z največjim prirastkom je v zadnjem letu odšla iz porodnišnice porodnica Franaška Rebernik, ki je rodila trojčke. Tri punčke so ostale pri življenju in po pripovedovanju matere zelo lepo rastejo. Oče, ki je pred kratkim obiskal uradništvo pravi, da mu trojčki niso odvzeli spanja.

Petkratna nevesta

Poroka pride običajno pred porodom. Vendar sta obe stvari v tesni medsebojni odvisnosti. Večkrat visi poroka v zraku vse do trenutka, ko ni več poti nazaj. Po podatkih, ki smo jih izpisali iz uradnih knjig se je na Gorenjskem največkrat poročila neka 28-letna ženska. Do sedaj se je namreč poročila že petkrat. Njeno ime bomo iz uvidevnosti zamolčali, ker je ne želimo spraviti v škripce. Lahko bi ji preperečili sklepanje novih zakonskih zvez. Nekaterim ženskam so tudi možje »konjički«.

Med najbolj trdne zakone sodi zakon v Podbistrici. Zakonca sta pred leti praznovala biserno poroko. Sosedje pripovedujejo, da se na stara leta ljubita kot goloba.

Sreča nima pravil

Sreča nima nobenega tematičnega obrazca, po katerem bi jo lahko izračunali. Pride, mine in gre dalje. Ne moremo je dati na vrstico kot rasnih psov. Po nekkih ustaljenih zunanjih merilih je imel najbolj srečno roko Vladimír Kaše, ki je na loteriji zadel pet milijonov. Pravzaprav bi moral na potovanje okoli sveta, pa so mu na njegovo željo naštefi gotovino na roko.

Kar nekateri dobiho z bobnom sreče, uspejo drugi na

drug način. Tajnost hranljivih vlog je pri nas strogo zadržana zato osebe, ki na Gorenjskem najbolj varčuje ne moremo zapisati s polnim imenom. Zvedeli smo samo za njegov znesek. V bančni blagajni je z dobrimi ključi zaklenjenih njegovih sedem milijonov. Ker mu banka zaklepa denar, lahko vlagatelj mirno spi. Če bi milijone držal v nogavici pod vzglavjem bi najbrž spal vsako tretjo noč.

Kdor varčuje milijone tudi zasluži. Nekako takole smo sklepali, ko smo zbirali podatke o davčnih prijavah osebnega dohodka. Spet so nam strogi predpisi in uradna niška zvestoba, da ne prekorajmo pooblastil prekrizali račune. Svetovali so nam, da pristanek za objavo polnih imen lahko dobimo po posvetu na višjem mestu, uradnik pa ne sme prekoračiti pooblastil iz delovnega razmerja. Torej v največjem mestu na Gorenjskem so bili vknjižene sledeče prijave osebnih dohodkov. Največ, 2.135.000 dinarjev, je prijavil neki strojni tehnik, drugi je bil zdravnik z 2.041.000 dinarji, tretji profesor 2.022.825 dinarji. Tudi profesorji so od sile!

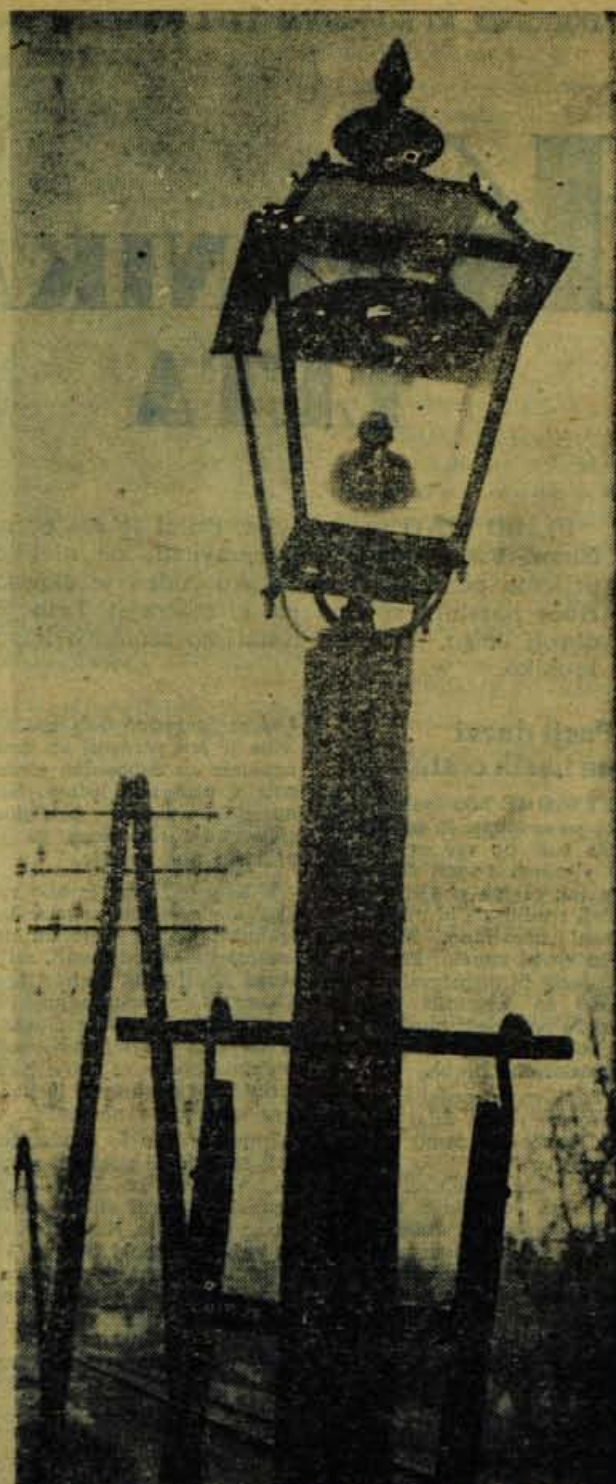
Sodna kronika

Sodišče je, prav tako kot porodnišnica in trgovine, odprto vsak dan. Sodniki izrekajo kazni po določenem postopku in po zakonu. Najvišjo kazen v letošnjem letu je dobil Bernard Štefanec. Obsojen je bil na 13 let strogega zapora. Obtožen je bil poskusa uboja miličnika in za izsiljevanje. Razen tega je kradel kot sraka in goljufal. Pri razglasitvi sodbe ni ugovarjal niti z besedo.

Pravo nasprotje opisanega primera pa je Franc Grkman iz Cerkelj, ki je po podatkih oddal kri že 45-krat. Kmalu bi iz njegove krvi, če bi jo zbirali, lahko napolnili majhen sodček. Po poklicu je Grkman električar v transformatorski postaji Grad. Njegovo sočutje do sočloveka je lahko vzgled, ker vemo, da kri ni bencin.

V plenicah na Triglav

Triglav je naš najvišji vrh. Na njega spleza letno več tisoč planincev, starih in mladih. Najmlajši obi-

V Besnici pri Kranju se je do današnjih dni ohranila petrolejka, ki je nekoč osvetljevala železniško postajališče. Zasluga za ohranjenost svetilke gre naši železnici. Vse na svetu se postara, naša železnica pa ne. Zanimivo je, da postaje v Besnici že nekaj let ni več. Svetilka pa je še ostala nedotaknjena. Pa naj kdo še reče, da naše železnice ne vodi luč previdnosti.

skovavec, ki je pred leti prišel na Triglav je bil še v plenicah in v košari. Pravzaprav sploh ni prišel do Aljaževega stolpa sam, temveč so ga prinesli starši. Bil je star 7 mesecev. Najstarejši planinec, ki je prišel na našega očaka pa je bil star blizu devetdeset let.

Do sedaj smo naštevali zanimive ljudi. Poleg njih pa imamo še druge zanimivosti. V tem letu smo dogradili najvišjo hišo na Gorenjskem. Kranjski nebotičnik je visok 56 metrov in prekaša vse stavbe na Gorenjskem.

Med najstarejše občane kranjske občine štejejo Jo-

žeta Logonderja »Jerga« iz Zabnice. Star bo 101 leto. Razen njega živi še nkeje v bohinjškem kotu stoletnik, za katerega pa nismo dobili točnih podatkov. Pravijo, da je nekaj starih ljudi tudi v Davči.

Največ delavcev na Gorenjskem ima jeseniška železarna kjer je zaposlenih okoli 6 tisoč 950 ljudi. Najbolj obiskan film na Gorenjskem v letu 1963 je bil španski film: »Mati poslušaj mojo pesem«. Za najboljšega športnika Gorenjske pa so naši izvolili smučarja Petra Lakoto z Jesenic.

Zdravko Tomažev

KRONIKA LETA

STARO LETO se posavlja. Prišel je čas obračunov. Vse bomo skušali opravičiti, kar ni bilo prijetno pozabiti. Toda, kako čuden je človek. Hoče pozabiti, spomin pa je močnejši. Leto je dovolj dolgo, da lahko sestavimo zanimivo letno kroniko.

Pasji dnevi na naših cestah

TAKO JE bilo lansko zimo, ko so avtobusi in osebna vozila tudi po več ur ostajala v visokem snegu, čeprav so se vsi: cestna podjetja in šoferji trudili, da bi promet potekal neovirano. Marsikdaj jim to ni uspelo. Potniki so se jezili in pritoževali. V tem času so jeseniški hokejisti drsali po ledeni ploskvi in se z velikim znanjem spuščali v prvenstvene borbe.

Lani so že sedmič osvojili lorvorjev venec. Zdaj so v teku borbe za osmo državno prvenstvo.

V lanskim hudi zimski jezeru na Jezerskem zmrznilo 2500 postvri. S sekirami so sekali led in med kosil ledu so bile zmrznjene postvri. Do ribje tragedije je prišlo zaradi odtekanja vode iz jezera.

Led se je vedno bolj usedal. Ribe je led pritisnil ob dno, nekatere so dobesedno oledenele v vodi pod ledom. Nenavadno, vendar prirodno spravljanje rib. Sneg pa je prinašal tudi veselje.

V Kranjski gori je bilo veliko mednarodno smučarsko tekmovanje, na katerem je smučal tudi predstavnik azijskega kontinenta Karim Aga Khan. Malo nenavadno, če pomislimo, da smuča človek, ki velja za dvajset milijonov mohamedancev za najvišjega cerkvenega poglavarja in božjega naslednika na zemlji.

Zunaj je bilo še mrzlo, pa tudi sneg je še pokrival zemljo, medtem ko je bilo v kranjski tovarni »Sava« zelo vroče. Gorelo je. Najbolj vroče je bilo Francki Gracar, ki jo je iz gorečega poslopja rešil požrtvovalni gasivec Lovro Lukman.

Prav v tem času je praznoval 70-letnico veteran naših gora Joža Cop. Prijetno je bilo srečanje z njim. Bil je neizmerno vesel, zadovoljen in presenečen. Za njegove zasluge ga je odlikoval predsednik Tito z redom dela z rdečo zastavo.

Nenavadno srečanje

V APRILSKIH dneh je skozi Kranj potoval Nizozemec Antonius Petrus Brandes. To je bil pravi svetovni popotnik. Bil je že v Indiji. Tri mesece je potoval z avtostopom. Že na začetku poti, je nekaj dni ostal v snežnem metežu. Potem je potoval do Niša, se v niškem kopališču okopal, prehladil in obležal v sosednji Bolgariji. V Turčiji se je zopet prehladil in na slabih azijskih cestah prebolel morsk bolezen. Trdil je, da se zna pomeniti le z indijskimi orožniki.

Pomlad je prišla — in na Jesenicah so izvolili Miss narcis 1963. Po svetu imajo že najrazličnejše lepoticke, zato Jeseničani niso hoteli zaostajati. Izvolili so brhko Kranjčico. Mlada Nuška Oman bo do

maja nosila naslov kraljice narcis.

Edini »zdravnik« s privatno prakso je prav gotovo Janez Potočnik iz Zabukovja, ki zdravi z zdravilnimi zelišči. Ko so pred nekaj leti na ministrstvu za zdravstvo pregledali njegova »zdravila« je minister dejal: »Očka, kar naprej še kuhajte rožice.«

Malokdaj se srečava

PRICELA se je turistična sezona. Na Bledu je bilo že precej gostov. V festivalni dvorani so se zbrali domači in tuji glasbeniki: Avstrijci, Poljaki in Madžari. Navdušili so maloštevilne poslušavce. Našemu alpskemu ušesu je jazz še vedno »španska vasa«, ker je bila dvorana na pol prazna.

Nesreča, ki se je zgodila 3. junija v Kranju, je obudila žalosten spomin. Kombi je pokosil pet pešcev. Dva sta podlegla poškodbam. Danes vozijo po mestnih cestah z zmanjšano(!) hitrostjo. Toda življenj ni več.

Festivalna dvorana na Bledu je ponovno oživelela. Veliko smo pričakovali, saj je bilo na seznamu toliko imen mladih pevcev in skladateljev. Tudi Gorenjcev ni manjkalo: med njimi pevec Peter Ambrož, skladatelj Vladimir Stiasny in Avenniki. Zmagala je popevka Mojmirja Sepe: Malokdaj se srečava. Tako pravijo tudi lovci, ki že tretje leto preganjajo roparskega medveda po Jelovici in Pokljuki. Medved je puščal krvave sledove. Klal je telice in vole. Srečala sta ga lovca Verkelj in Lušina. Bilo pa je ponoči, zato se jima je v temi izgubil.

Veselo poletje

V KRANJ so prišli mladi prijatelji pobratenih mest Oldham in La Ciotat. Niso se mogli načuditi lepotam Gorenjske. Posebno Oldhamovci. Ob odhodu so imeli solzne oči. Verjetno nas bodo zopet obiskali.

Gorski reševalci vseh narodnosti govora isti jezik — pomagati ponesrečencem kjerkoli, pod kakršnimikoli pogoji. 6. avgusta se je v severni steni Skrlaticke ponesrečil 19-letni študent Bogdan Petrovič. Na pomoč so mu takoj prihiteli kranjskogaški reševalci. Srečno so ga prenesli v dolino. Klicu na pomoč so se odzvali tudi reševalci iz Celovca, ki so prileteli s helikopterjem. Helikopter je na kraju nesreče pristal 35 minut po klicu na pomoč. Ponesrečenec je bil že v bolnišnici.

Gorenjski sejem. Ples na na majavem plesišču. Pobalini si dajejo duška z razbijanjem kozarcev in twistom. 21. avgusta je na Vršiču snežilo. Zapadel je pravi poletni sneg, ki pa je še isti dan skopnel.

Štirinajst vrhov Kavkaza

PET ČLANOV gorenjskih PD se je udeležilo vzpona na vrhove Kavkaza. V dvajsetih

Italijanski filmski igravec Franco Pasgetto je »deklca za vse.«

dneh so osvojili kar 14 vrhov, kar je precejšen napredek in uspeh za naše mlade alpiniste.

Reševalci doma pa so morali spet v steno. Člani GRS z Jesenic in Mojstrane so 30 ur reševali v severni triglavski steni truplo. Pokazali so izredno sposobnost in nadčloveško požrtvovalnost. Najbolj prizadeven je bil Uroš Zupancič, najmlajši reševavec pa je bil 17-letni Rado Košir.

Brodolom na Donavi

NA POIZKUSNI vožnji po Donavi se je potopila ladja »Tiria«, ki so jo v beograjski ladjedelnici zgradili za nekoga burmanskega naročnika. Na ladji sta bila tudi dva Ločana. Urejala sta hladilne naprave. Ko se je ladja prevrnila, sta bila globoko v njenem trupu. Voda jima je preprečila izhod. Edina rešitev je bila, da sta se zaprla v hladilnik. Več kot poldrugo uro sta čepela v njem in udarjala na stene. Skoraj sta že obupala. Toda končno sta zaslislala nad glavo korake. Kmalu sta bila rešena gotove smrti.

V času, ko so nekateri učejaki dvignili razvoj tehnike in znanosti na višino, nasledajo drugi še vedno prerokovanjem cigank. Tudi v Kranju je bila ciganka uspešna. Klicala je duhove, prirejela sestanke na pokopališču in s čudežnimi zdravili zdravila jalovost. Veliko je zaslužila z izrabljanjem lahkovernosti ljudi.

Huda železniška nesreča se je pripetila na Jesenicah, ko je tovorni vlak z 41 vagoni zdrvel proti železarni, ker so odpovedale zavore. Trije železničarji so v zadnjem trenutku poskakali iz drvečega vlaka. S prisrebnostjo so si rešili življenja.

Blejski festival slovenskih popevk je minil v dvoboju Sepe-Stiasny. V številni družbi slovenskih pevcev in pevk je nastopil tudi Peter Ambrož iz Kranja, ki je imel razen Avennikov najbolj čisto gorenjsko kralj

Zamislili in možnosti

KAKO se porajajo številni pisani vzorci, ki se živahno smehljajo na poletnih oblekah; resni in črtasti, ki jih izbiramo za bluze, srajce, pižame in zopet domiselni in včasih ponesrečeni, ki krasijo dekorativne tkanine?

Obiskala sem desinaturo v Tekstilindusu. Tri dekleta: Stanka, Julka in Marička, polne volje in veselja do svojega dela rišejo, barvajo in kombinirajo. Bo nastal domiselni vzorec, bodo barve harmonične in lepe? Ali ga bo komisija, ki izbira vzorce sprejela?

Včasih je težko ugoditi vsem željam. Vzorec naj bi bil tak, da ga bodo lahko izdelali in tak, da bo imel aspeh pri potrošniku.

Rade bi sledile modi, rade bi ustvarile nekaj lepega. Pa dostikrat naletijo na nezaznane. Lažje se je odločiti za nekaj že vpeljanega kot pa nekaj povsem novega. Tako se često zgodi, da trgovski potniki sežejo po nemodnih barvah in vzorcih, ker se bojijo, da nekaj novega ne bo »vžgalo« in izguba bo tu.

Tudi desinatere so včasih negotove. Ze res, šola za oblikovanje v Ljubljani jih je marsičesa naučila, seznanila jih je z barvno harmonijo, opozorila jih je, naj ne pozabljajo na našo neprecenljivo vrednost — ljudsko blago, na našo ornamentiko. Morajo pa vse prefinjeno izraziti in združiti s svojo domiselnostjo. Mislim, da bi se mladim, nadarjenim modnim pisarjem morala nuditi vsa pomoč in možnost izpopolnjevanja v tujini.

Verjetno bi se nekega dne vrestoval del deviz, ki jih sedaj porabljamo za nabavo izvoženih vzorcev. Na zatrjevanje trgovcev, da razne modne novosti v Kranju ne predo, in da ljudje raje sejo po preprostih, včasih celo kičastih vzorcih, je nova potrditev, da mnogi ljudje niso razvili čuta za lepo in modno. Morda je krivo pomanjkanje časa, premajhna gnotna sredstva in osebna nezainteresiranost. Mogoče pa je tudi, da trgovci kupca podcenjujejo in se zalovljijo s povprečnim blagom.

Večkrat sem si pozorno gledovala izložbena okna v Kranju. Vedno sem se morala vprašati, le zakaj so v mnogih trgovinah tako kičasto urejena. V trgovini »Mala« so mi v opravičilo povedali, da so v izložbi razstali čim več vrst blaga zaradi prometa. Največkrat kupci želijo prav tisto, kar so videli v izložbi. Oglevala sem si nekaj prodajnega blaga v tej trgovini. Kostimi, izdelki umire so solidni in lahko zgodijo izbirnemu okusu. Zanimivo pa je, da Rašica sedaj ni postavila cene kompletu, nagrajenemu z llató košuto v Beogradu. Čeprav se je ta model pojavil v oktobru, sredi decembra je vedno ni na trgu.

Skoraj smešno! Kdo si bo kupil v zimskih mesecih oblačilo za toplejše dni! Tokratovarni usnjenih izdelkov, bi lahko očitali brezbriznost. Za naš trg primernih rokavic sploh ne izdeluje in tako jih trgovci ne morejo prodajati, če jih tovarna ne izdeluje. Pletenina, ki nas je lani lepo založila s toplim perilom, je letos odpovedala. Trgovino »Majo« rešuje lepo perilo »Nade Dimle« in jutranje halje in spalne srajce »Vezenine«. Pojavile so se tudi volnene nogavice v lestvici modnih barv in čeprav so brez modnih vzorcev, bodo marsikatero ženo razveselile.

Blagovnica

PRIVABILA so me dokaj okusno napravljena izložbena okna. Konfekcijske obleke po potrebi preurede zastoj. Tudi zimske bunde so čedne. So v različnih barvnih odtenkih in izdelavi. Če vam niso všeč drobno prešite, ki so pravzaprav v Italiji, Franciji nemodne, si lahko izberete med gladkimi, kombiniranimi le z volnenimi zapetniki ali pa med bundami prešitimi v velikih četverokotnikih. Prav te so v letošnji sezoni zelo modne. Manjša izbira je med športnimi krili. Ne vem ali si proizvajavec ne upa na dan s krili živahnih vzorcev (na primer priljubljeni škotski karo). Uslužbenci, ki skrbijo za nabavo, so mi povedali, da so skušali žensko konfekcijo popestriti z modnimi pelerinami v živahnih barvah, kakršne smo videli na modnih revijah, vendar zanje kupca ni bilo.

Kaj pa nogavice? Izbira med tankimi nogavicami je lepa. Preseneča me, da se nogavice, ki jih izdeluje Rašica, to je modne volnene nogavice z vzorcem ali kito ob strani, še niso pojavile na trgovski mizi. Mislim, da bi predvsem dekleta in mlajše žene segle po njih. Poslovođa je povedal, da imajo težave z nabavo odevi, ker Skofja vas pri Celju, ki je znana po svojih izvrstnih odevih ne more založiti kranjskega trga. Prav tako je občutno pomanjkanje robcev in flanelastih rjuh. Zaman sem povprašala po jerseyu, tako prijetni in hvaležni tkanini. Mislim, da nisem preostala, če rečem, da je v volnenem blagu preveliko mrtvilo.

Potrošnik

KAR NA CESTI sem ustavila ženo srednjih let in jo poprosila za kratek razgovor o naši konfekciji. Skromno je pripomnila, da ni prepričana, da bodo njene pripombe primerne.

● So cene po naših trgovinah s tekstilnim blagom enotne?

— Mislim, da niso. Vendar, tako velikih razlik kot so v tujini (kjer plačaš za isto blago, kupljeno v boljših trgovinah, trojno ceno) ni. V Kranju, menim, da so mnoge stvari v blagovnici malo dražje.

Lepa čipkasta obleka z zanimivo volano. Obleka je seveda primerna le za silvestrovanje v elegantno okrašenih dvoranah

VZORCI TRGOVINA POTROŠNIK

Prav posrečen hrbtni izrez. Za novoletni večer si pač lahko privoščimo kaj bolj domiselnega. Morda bo kateri od vas

● Kako vam je všeč jugoslovanska konfekcija?

— Izbira je večja kot je bila. Tudi nekateri modeli so lepo krojeni in dobro izdelani. Poudarila bi pa, da so vse preveč množično izdelujejo isti modeli. Tako se ženski v rahlo jezno srečujemo v povsem istih plaščih ali oblekah. Ženske smo pač v tem pogledu zelo občutljive. —

● Kaj bi predlagali novega v moški konfekciji?

Trenutek molka. — Da, bilo bi pametno, ko bi začeli izdelovati moške srajce, katerim bi lahko zamenjali ovratnike. Ovratnik bele srajce je namreč po enem dnevu umazan, medtem ko je srajca sama še čista.

Zahvalila sem se ji in neznanca je prijazno odhitela s svojimi skrbmi.

Le koga naj še povprašam? Spomnim se plavalase deklice, ki sem jo že nekajkrat videla na modnih revijah — Metke Stuzl.

● Kako bi se po vašem mnenju proizvajavec najlaže seznanil z željami kupcev?

— V Ljubljani, v Modni hiši, so izvedli anketo. Občinstvo je izrazilo svoje želje in svobodno kritiziralo. Mislim, da je to primerna oblika. —

● Kakšni se vam zdijo konfekcijski izdelki?

— Konfekcijski izdelki dnevnih oblek, plaščev in kostimov so kar v redu. Sepajo pa izdelki cocktail in večernih oblek. Le Idealu iz Nove Gorice ter Angori je uspelo lansirati nekaj modelov, ki so prav čedni.

— Se ne bi dal izrabiti prelepi črni plise (ki ga proizvajajo naše tovarne), lahka svila, žoržet ali jersey za izdelavo cocktail oblek?

Metka se je z navdušenjem izrazila o izdelkih Pletenine in Vezenine — podjetij, ki nas oskrbujejo z nežnim perilom in lepimi domačimi haljami. —

Včasih kupci morda res pozabljamo na razne težave in ovire, preko katerih mora proizvajavec in trgovec. Svoje želje pa odkrito povedajo in mislim, da nas bodo sčasoma naše trgovine zadovoljile. Tako bi bil sčasoma pretrgan začarani krog. Trgovci vedno radi poudarjajo, prodajamo, kar nam proizvođa nudi; proizvajalci pa zagotavljajo, da morajo proizvajati tisto, kar od njih zahtevajo trgovci. Potem še kaj radi vpletejo potrošnika in predvsem v manjših podeželskih mestih njegov nezavestni okus in tako se vrtimo v krogu, ki se bo, upam, kmalu pretrgal.

Mojca Gorjanc

Mesta spreminjajo svojo zunanjo podobo. Kakor mlade neveste so, ki se pripravljajo na svoj najlepši in najbolj težko pričakovani dan v življenju. Spreminjajo svojo podobo, da bi bil trenutek, ko se konča staro in začena novo tak, da ga njihovi ljudje dolgo ne bi pozabili. Ko takole na večer opazuje množico, ki vaiovi po ulicah gor in dol, si človek nehoti zaželi prodreti v njihove misli, cilje, dušo... Zeli razvozlati tisti velikanski voz, v katerega so zapleteni vsi ljudje skupaj, a vendar vsak zase. Vsak je nekaj posebnega, nekaj svojskega, vsak ima v sebi nekaj, kar z nikomer ne more deliti. In v tisto človek želi prodreti. Pri tem pa se mora zavedati, da to ni lahko. Nasprotno, zelo težko je. Včasih skoraj nemogoče.

Prav to pa sem pred dnevi poizkušala po Gorenjski. Mislila sem si: »Brez truda se noben čevljev ne obuje.« In sem šla. Spremljala me je zvrhana mera dobre volje in radovednosti. Na vprašanja, ki sem jih pripravila, sem si mislila, bo vsakdo lahko kaj zanimivega povedal. Vendar ni šlo povsod tako lahko. Malo je manjkalo, pa bi me nekajkrat celo dobra volja pustila na cedilu.

»Sreča na loteriji me vedno zataji...« SRECAVALA sem ljudi. Na ulici, v trgovinah, na avtobusnih postajah, v mlečni restavraciji, na novoletnem

prvi, ki ga bom poiskala tisti, ki je največja žrtev ljudske vrljivosti in prijaznosti ob novoletnih praznikih — poštar. Človek z debelo torbo na hrbtu, ki prinaša srečo, žalost, presenečenje...

JELKA MARKIČ

zaposluje, da za druge stvari le nedelja, ko grem lahko sploh nimam časa. Veseli me ven, v gozd, ko lahko obiščem svojo weekend hišico v Lomu nad Trzičem.»

● **Kaj mislite o tujcih?**
»Pri nas, v Trziču, se bolj malo zaustavljajo. Vendar bi se tudi temu dalo pomagati. Zgraditi bi morali zanimivejše objekte in popraviti napake v gostinstvu. Tako bi se število tujih obiskov povečalo.«

● **Kaj se je, po vašem mnenju, v letošnjem letu najbolj podražilo?**
»Če pridem v trgovino s specerijskim blagom, se nikoli posebej ne zanimam za cene. Plačam le račun in grem. Če pa se ozrem malo po naši trgovini, pa moram reči, da so se cene leposlovnim in tudi strokovnim knjigam močno dvignile.«

● **Kaj vas je v letošnjem letu najbolj pretreslo?**
»Skopska tragedija in zahrbtni umor predsednika Kennedyja, za katerega pa nimam besed.«

● **Kako ste zadovoljni z našo železnico?**
»Z vlakom se sploh ne vozim. Pri nas se poslužujemo samo avtobusov. Le kdo bi se vozil s to »trziško fajfo«

»Povedala sem že, da mi delo vzame veliko časa in da grem silno rada v Lom. Razen tega pa me včasih pot zanese tudi kam višje, n. pr. na Kofce ali Kriško goro. Rada obiščem razstave, kino in gledališče pa le včasih. To je za tiste, ki so prosti ob dopoldne in popoldne.«

● **Kakšen cilj ste si postavili v novem letu?**
»Nič določenega. Če me ne bi sreča na loteriji vedno zatajila, bi sezidala hišo. Sicer bomo pa še videli. Leto je dolgo,« je odgovorila in z očmi sledila gneči kupcev, ki se je kar večala. Vedela sem, da je dalje ne smem zadrževati. Poslovala sem se in se v snežnem metežu odpravila dalje.

»Živimo skromno, a se kljub temu lepo razumemo...«

RADOVLJICA, je pisalo na tabli ob cesti. Tu se bom ustavila. Kot nalašč. Blizu postojaja PIT sem zagledala poštarja, ki je vneto brskal po prepolni torbi. Kar do njega stopim, sem si mislila. Za enkrat gre kot po maslu. Pozdravim ga, se predstavim in prijazen možakar že od-

IVAN RATEK

vsak dan veliko opraviti z njimi. Bil je očitno razburjen, ker ni pričakoval moje »napada« in se je opravičil, ker mi na to vprašanje ne ve kaj povedati. Dodal je, da to, da bistvenih razlik ni opazil. Tudi večjih presenečenj ni doživel. Kako je vendar to mogoče, sem se vprašala, saj človek vsak dan toliko doživi. Tudi na to sem dobila odgovor. Ne da bi ga bila posebej vprašala. Možakar je postal zgovornejši. Nizka plača 25 tisočakov, s katero mora sam preživljati štiričlansko družino, je dovolj zgovoren dokaz za dokaj glasno godrnjanje nad podražitvijo. »Živeti moramo skromno, kakor se le da, pa se vendar lepo razumemo,« je dejal. Tudi njegove oči so to potrdile. Spomnil se je na družino...

»Vendar naše skromno življenje ni nič v primeri z življenjem Skopjancev pod šotori. Tudi oni so ubogli. Zelo ubogli. Razen te tragedije, ki jo je doživel makedonsko glavno mesto, me je globoko presunila tudi vest o Kennedyjevi smrti in druge elementarne nesreče.«

Zamislil se je. Tako, kot se vsak, ko preišči o teh dogodkih in jim skuša priti do dna. Tudi za njegovo mne-

najhuša ovira za pošto. Posledno pozimi. Zanimalo me je, kako bo ocenil kranjsko mojstrovino — nebotičnik. Vendar sem kar malo debelo pogledala, ko je dejal da ga še ni videl. »Kam najraje zahajam, me vprašujete? Hm, včasih popeljem družino na sprehod okrog Blejskega jezera ali na kakšno zabavno prireditev. Sicer pa se v prostem času ukvarjam s sodarsivom. Tako s postrani prslužim tisočak, da gre laže...«

Skromen je. Življenje ga je napravilo takšnega. Zeli si novo stanovanje, da bo njegovi družini lažje. Tri prošnje za stanovanje je napisal. Vse je dobil zavrnjene. Obupan se vprašuje, kam naj se obrne. Izhod bo moral najti sam, drugi mu ne bodo pomagali.

»Poroka. To bo dovolj.« MENI pa se je že mudilo. Hotela sem še na Jesenice. Tam sem nameravala »iztakniti« nekoga, ki bi mi kaj povedal. Zavila sem v mlečno restavracijo. Samo toplo kavo sem hotela popiti, da bi se malo segrela. Pri sosednji mizi sta sedela fant in dekle. Oba mlada. Kar njiju povpra-

šam, sem dejala. »Oprostite, da vaju motim, rada bi...« sem hitela, on pa se je že predstavil. Roman Udir, laborant v jeseniški železarni, doma s Slovenskega Javornika. Nje nisem spraševala kateri so mi všeč, nekateri ne, odvisno od tega, kakšen je njihov odnos do naše dežele in ljudi.«

»V vlakih pa je povedal, da mi niso všeč in da se ne vozi rad. Vzrok so zamude. Tudi kranjskega nebotičnika še ni videl. Če je tak kot je ljubljanski, potem je že prvi, je hitro dodal, ko je videl, kako sem začudeno pogledala. Rad hodil v kino, na razstave, kratka tja, kjer je največ njegovih vrstnikov. Mladih ljudi. Tudi v hrube gre rad, vendar samo takrat, kadar je temperatura vsaj nekaj stopinj nad ničlo.«

»In še zadnje standardno vprašanje: vaši cilji v prihodnjem letu?« sem zaključila najin razgovor.

»Poroka. To bo dovolj,« je odgovoril po nekaj trenutkih. Očitno nerad. Kratak in jedrnat odgovor, ki veliko pove.

Se stisk rok in že sem hitela dalje.

Videla jih je prvič. Bili so presenečeni nad lepoto naših krajev. Celo Svica se ne more meriti z njimi, so dejali. In to so ljudje, ki so mnogo potovali. Razočarani so bili le nad higienskimi razmerami v naših gostiščih.

Njeno mnenje se je ujemalo z mnenjem ostalih. Skopje, zavratni uboj v Texasu, tega ne more pozabiti. Pretresla jo je tudi sorodnikova smrt. Huđuje se tudi nad podražitvijo mesa, ker so morali zato podražiti obroke v menzi.

»Ne maram se voziti z vlakom. Zaradi neprimernega voznega reda, velikih zamud in premajhne hitrosti. Dijakinje vsako jutro zamudijo najmanj pol ure, kar nas ovira pri delu, O nebotičniku pa ne vem veliko, ker sem ga videla samo od daleč.«

V prostem času jo privlačuje narava okrog Javorniškega rovta. Tja najraje zahaja. V kino in gledališče pa ne velikokrat. Doživetje zanjo je bila razstava Božidarja Jakca. Načrti za 1964. leto? Uspešno delo v poklicu in vzgoja otrok.

Iz razreda so se zaslišali vzkliki in govorjenje. Morala se je vrniti v razred.

STEFKA BERGANT

Srečanje s študentko

PRISLA sem nazaj v Kranj. Pot me je zanesla na kranjski Novoletni sejum. Tu sem srečala študentko prava na ljubljanski univerzi Jožico Fuhar doma s Police pri Naklem.

Zanjo so ljudje vedno enaki. Najsrečnejši dogodek v Rži in meso! Kar zadeva tujce, ne morem slabega reči o njih. Vlaki so pokora za študente. Preveč zamujajo in premalo topli so. Zdi se mi pa, da so v zadnjih letih postali malo hitrejši.»

Nebotičnik ji ugaja. Zeli, da bi se kmalu lahko razgledala z njegovega vrha po vsej kranjski okolici. V prostem času gre v kino ali na vaje kranjske godbe in orkestra. Mimogrede — tudi sama je član godbe.

Njen veliki cilj je — uspešno nadaljevati študij. Stemnišo se je že. Šla sem po ulici in ogledovala ljudi. Snežinke so se lovile mednje. Ljudje so se mi nenačkrat zazdeli bolj odprti, bolj dostopni. Morda bi za nekaj minut še komu prekrizala pot. Ne. Pustila sem jih, da so šli svojo pot. Ta se je smejal, drugi spet žalostil ali godrnjal, tretji pa je hitel in se preiral med množico. Vse se mi je zdelo zanj mivo.

JOZICA FUHAR

Pet pogovorov z neznanimi ljudmi

sejmu v Kranju, skratka vsepovsod. Najprej pa me je pot zanesla v trziško knjigar- no. Vljudno sem prosila poslovo- dkinjo Jelko Markič za kratek razgovor. Trgovina je bila polna ljudi. Nehote sem sklenila sama pri sebi, da bo

Simpatična poslovo- dkinja se je rada, kljub množici ljudi, za nekaj minut posvetila vprašanjem.

● **Kakšno razliko zapažate pri ljudeh lani in letos?**
»Večja je izbira po naših trgovinah, bolj so ljudje za-

htevni in izbirčni. Mislim pa, da ima človek pri nas možnost kupiti vse in da prav lahko zapravi svoje »milijone«.

● **Kaj vas je v letošnjem letu najbolj razveselilo?**
»Delo v trgovini me tako

iz Trziča do Kranja. Vseeno bi bilo, če bi ga ukinitili.«

● **Kaj menite o kranjskem nebotičniku?**
»Da mestu ne pristojata, ker ga nekako razbija. Tako je tudi splošno mnenje.«

● **Kam najraje zahajate?**

govarja na moja vprašanja. Ista kot sem jih zastavila prijazni Trzičanki. Predstavi se tudi on sam. Ivan Ratek, poštni uslužbenec na Bledu, doma iz Ormoža.

»Sicer delam na Bledu,« pravi »danes pa sem prišel

na pomoč radovljiskim poštarjem, ker niso sami kos raznašanju pošte.«

Obmolnil je, jaz pa sem ga »pobarala« o razliki med ljudmi letos in lani. Ta bo že vedel veliko povedati, sem nehoti pomislila. Saj ina

nje o tujcih sem ga povprašala. Da so solidni, je dejal. Več ni vedel, ker sam ne pride v stik z njimi.

Z vlakom se skoraj nikoli ne vozi, ker mu sredstva tega ne dovoljujejo. Življenje je le prvo... Zamude so pa

šam, sem dejala. »Oprostite, da vaju motim, rada bi...« sem hitela, on pa se je že predstavil. Roman Udir, laborant v jeseniški železarni, doma s Slovenskega Javornika. Nje nisem spraševala kateri so mi všeč, nekateri ne, odvisno od tega, kakšen je njihov odnos do naše dežele in ljudi.«

»V vlakih pa je povedal, da mi niso všeč in da se ne vozi rad. Vzrok so zamude. Tudi kranjskega nebotičnika še ni videl. Če je tak kot je ljubljanski, potem je že prvi, je hitro dodal, ko je videl, kako sem začudeno pogledala. Rad hodil v kino, na razstave, kratka tja, kjer je največ njegovih vrstnikov. Mladih ljudi. Tudi v hrube gre rad, vendar samo takrat, kadar je temperatura vsaj nekaj stopinj nad ničlo.«

»In še zadnje standardno vprašanje: vaši cilji v prihodnjem letu?« sem zaključila najin razgovor.

»Poroka. To bo dovolj,« je odgovoril po nekaj trenutkih. Očitno nerad. Kratak in jedrnat odgovor, ki veliko pove.

Se stisk rok in že sem hitela dalje.

Videla jih je prvič. Bili so presenečeni nad lepoto naših krajev. Celo Svica se ne more meriti z njimi, so dejali. In to so ljudje, ki so mnogo potovali. Razočarani so bili le nad higienskimi razmerami v naših gostiščih.

Njeno mnenje se je ujemalo z mnenjem ostalih. Skopje, zavratni uboj v Texasu, tega ne more pozabiti. Pretresla jo je tudi sorodnikova smrt. Huđuje se tudi nad podražitvijo mesa, ker so morali zato podražiti obroke v menzi.

»Ne maram se voziti z vlakom. Zaradi neprimernega voznega reda, velikih zamud in premajhne hitrosti. Dijakinje vsako jutro zamudijo najmanj pol ure, kar nas ovira pri delu, O nebotičniku pa ne vem veliko, ker sem ga videla samo od daleč.«

V prostem času jo privlačuje narava okrog Javorniškega rovta. Tja najraje zahaja. V kino in gledališče pa ne velikokrat. Doživetje zanjo je bila razstava Božidarja Jakca. Načrti za 1964. leto? Uspešno delo v poklicu in vzgoja otrok.

Iz razreda so se zaslišali vzkliki in govorjenje. Morala se je vrniti v razred.

ROMAN UDIR

Naš roman

A. A. BEG

Potovanja bi imela smisel, ko bi človek lahko prišel tja, kjer je konec Zemlje. Zatopil se je v pogled na modre valove svetovnega morja, ko se povzpne na gorovje, ki obdaja morje, pogleda v vesoljstvo, v vesoljstvo ali v veliki nič. Kako neki je tam, kjer se končuje Zemlja, kjer je konec časa in obstaja le prostor, neskončni prostor? Mar se gore lomijo v velikanske, sive soteske? Lahko pogled premeri prepade vse do tja, kjer se pričinja spodnja stran Zemlje? Fabio je slutil sotine, kamor bi se lahko spustil, ko bi hotel, poblaznel ob pogledu nanje; morda so robove Zemlje raztrgali ognjeniki, ognjena ali ugasla žrela, mesečno blede pepelna jezera in zrealno črne obsidijske divjine, kakršne so najbrž vabile Empedoklesa, da je v njih izginil pa poprej zapustil enega svojih čevljev. Toda najmogočnejše bi bilo, je razmišljal Fabio, ko bi si izbral previsno čer in planil z nje v prostor, v prostor, vesoljstva ali brezdanjost. Padal bi, ne da bi kdaj sploh prenehal padati, ves preostanek življenja bi padal, ure in dneve, slednjič bi padal v brezčasni prostor, padal brez dna, zavest bi ugasnila in spet vzplamtela, ugasnila in vzplam-

tela in slednjič bi padajoč umrl in mrtev padal dalje in se padajoč razkrojil, delček anorganske tvorje v neskončnosti.

Fanfare s Piazzette so zbudile Fabia iz raz-

mišljanja; nejevoljno se je domislil, da je Zemlja okrogla, ljudje so prekleti, da se morajo plaziti po krogli, ne da bi kdajkoli prispele do roba. Zagrmil je zaveso pred zemljevidom Pra Maura: srednjeveška topografija je bila napačna, vendar je vznemirjala njegovo, Fabiovo domišljijo, močnejše kot novejša svetozanstva, za katerega je bilo tudi vesoljstvo ukričljeno in zaokroženo.

Medtem ko je zapuščal Marciano in naglo stopal pod oboki knjižnice, da bi se izognil gneči na Piazzetti, se je z očitkom spomnil zapuščajočega sveta knjig. V mladosti se je odločil za akcijo, toda nekje ga je akcija zapustila na cedilu, oddaljila se je v daljave, kamor jih ni mogel več slediti, tako da je slednjič ostal sam, sam s svojo violino. Stvaritve kakor Mappa Mundi so mu včasih vzbudile zavist; ko bi izbral znanost namesto akcije, je tedaj premišljeval, mi ne bi bilo treba živeti tako kot živim zdaj kakor možki, ki z akcijo izgubijo vse, možki, ki se je spoprijaznil z delcem komaj še uporabne glasbe in je sicer le opazovavec, gledavec, diletant. Znanost je druga velika možnost, morda je resnična akcija, vendar sem jo zamudil, nisem pravočasno doumel, da je znanost čistejša akcija, sprememba sveta z deskripcijo, jasnimi zapisi in hladnim ugotavljanjem. Nisem bil dovolj hladen, razumen in nagel, da bi spoznal priložnost, ki jo nudi raziskovanje; je premišljeval tudi danes, ko je prišel na prostorno Piazzo, ki se je zdela prazna po gneči med Marziano in dozevo palače, ko pa mu je pogled spaval prek starih, modro rdečih zastav, ki so se nežno lesketale v soncu, se je spomnil siromaštva v Maestru, kjer je od-

rastel, mladostnega goslanja v siromašnem Maestru, saj je dovolj, se je spominjal, da nisem utonil v svojih goslih, da sem igral vse jasneje in natančneje in vse jasneje in natančneje spoznaval siromaštvo Maestra, da nisem utonil v goslarskem siromaštvu in zaigral siromaštva z goslimi. Mestre. Ni se več spominjal, kdaj je bil poslednjič »tam«, nekoč poleti, je pomislil in vnovič se je zavedel, da nenehno rjavi, ostaja na mestu, živi na otoku, benečansko otoško življenje v trdnem spletu navad, stanovanje v ghetitu, Teatro Fenice, Ugov bar, tu in tam majhna in neobvezujoča Giuliettina mikavnost, tu in tam prikriti čarnj trenutki, pred starim zemljevidom, med pogovorom, v snu, včasih celo poskusi dejanj, legato, ko je violina za nekaj sekund dala nekaj več kot zgolj dobro rokodelstvo, ali ure, ko je iz miznega predala vzel svoj seznam listkov, ko je po prazni mizi razporedil majhne bele liste, ki jih je popisal z enostavnimi stavki — na mizi je pustil le reprodukcije Giorgionejeve »Nevihite« — da bi dognal, če vsebujejo smisel ali morda celo načrt, pasjansa miselnega osnutka v posameznih stavkih, ki so mu padli v glavo, ko je hodil k skušnjam ali zvečer pred Ugovo točilno mizo, pa poleti, ko je spremljal očeta med ribarjenjem in je čola ležal pred Torcellom, se pozibaval nad Palludi della Rosa, ali pa tudi na Piazzii San Marco, med sprehanjanjem po ploščah iz rvjastega trahita z egejskih gričev, ki so, obdane z belimi marmornatimi progami, tešile njegovo...

»Kranjski nebotičnik sem videla samo od daleč.«

SE ENA Jeseničanka je bila moja žrtev. Da jo predstavim. Stefka Bergant. O svojih dijakinjah je dejala: »Dekleta so letos prdnejša, bolj disciplinirana. Tudi učni uspeh je boljši.«

Letos so ji napravili največje veselje sorodniki iz Amerike. Po 50 letih so se za krajši čas vrnili domov...

JOZICA FUHAR

Tonči Jalen

MLADI V LETU 1963

Zalost umira vsak trenutek, veselje in sreča pa živita večno

Lc še trije dnevi nas ločijo od časa, ko se bo staro leto umaknilo kot odslužena barka, ki nosi na svojem krovu veselje in žalost, srečo in nesrečo. Proti nam pa bo priplula svetla, vitka jadrnica — mlado novo leto 1964. Njen krov bo prazen in pričakoval bo potnike. Zato napolnimo krov z modrostjo in delom, veseljem, srečo, z uspehi in zmagami tako, da bomo ob koncu leta, ko bo ta jadrnica postaršana in neuporabna odhajala od nas, zadovoljni.

In da bi izvedeli, kaj je prineslo leto 1963 mladim ljudem, smo se obrnili na nekatere pionirje gorenjskih osemletk, da nam sami kaj več povedo o doživljanju in uspehih v preteklem letu:

Srečanje s Titom

Vojko Carl in Jože Vehovec, oba iz 8. a razreda, da ter Miha Papov iz 7. a razreda osnovne šole »Simona Jenka« v Kranju, so nam radi odgovorili.

● Vaše največje doživetje v letošnjem letu?

— Prav gotovo srečanje z maršalom Titom novembra letos. —

Vsi trije — Vojko, Jože in Miha — so že pet let člani kluba golobov — pismonoš »Kurir«. V rejo dobijo mladice, ki jih potem sami vzrejajo do tekmovanj ob raznih praznikih. Tokrat so nesli tov. Titu golobe, da bi jih pod njegovim imenom razstavljali v Londonu. —

● Kdo pa vas je pripeljal k Titu?

— Z nami je bil tov. Polde Pušnik, ki je med NOB pomagal ranjenemu tovarišu Titu pri desantu na Drvar. —

Povedali so še, da je bil predsednik Tito zelo vesel darila. Zanimal se je za delo v klubu in v šoli. Po polurnem prijateljskem razgovoru in pogostitvi jim je tovariš Tito stisnil roke. Trem pionirjem je ostal nepozaben spomin na preživeto leto.

Bila sem prva

Za Anico Kristanc, učenka 8. a razreda osnovne šole Cerklje je bilo leto 1963 uspešno na športnem polju.

In kaj je povedala?

● Slišali smo, da si junija tekmovala v Celju? — Da. Takrat je bilo v Celju republiško tekmovanje v atletiki in med tekmovalci iz kranjskega Triglava sem bila tudi jaz. Tekmovala sem v teku na 400 m in sem dosegla četrto mesto. —

● To je v republiškem merilu kar lep uspeh. Kdaj pa si prvič nastopila?

— Letos spomlad v Kranju, na spomladanskem krogu. Bila sem prva. —

● Si še kdaj drugič dosegla prvo mesto?

— Da. Na tekmovanju šol kranjske občine sem med 63 pionirkami pritekla prva na cilj. Bila sem zelo vesela. V Ljubljani — tudi letos — pa sem na dveh atletskih mitingih dosegla enkrat prvo drugič pa drugo mesto. —

Za 14-letno pionirko so to prav lepi uspehi.

Zelo rada pišem

Učenka 8. b razreda osnovne šole »Franceta Erna« v Kranju Maša Eržen nam je zaupala naslednje:

«Zelo rada pišem pesmi, prozo, doživetja in spomine. Sedaj bom začela pisati doživljaje mojega očka med partizani, seveda po njegovi pripovedovanju. Če vidim kakšno sliko, jo nehoti opremim z ustrežno kitico. Karkoli pomembnega doživim — napišem.»

● Tvojega imena še ni bilo med sodelavci Mlade rasti. Kako to?

«Mislim, da imam premalo poguma», je odgovorila Maša. «V novem letu bo drugače, saj sem pred kratkim doživela prijetno presenečenje. Ob prazniku gasivcev je bil razpisan natečaj za najboljši spis o njihovem delu. Napisala sem dve strani in za spis prejela denarno nagrado.»

Vsekakor je to veliko priznanje za mlado pisateljico.

Pred mikrofonom

Tatjana Ažman, učenka 8. a razreda osnovne šole »Stane Zagar« v Kranju je v mesecu marcu nastopila na oddaji »Pokaži, kaj znaš«. Z recitacijo Mihe Klinarja »Mrtvi bataljoni« je zasedla drugo mesto.

● Si prvič nastopila pred občinstvom?

— Nastopala sem že večkrat na proslavah. Razen tega pa sem v dramski sekciji v Prešernovem gledališču že 3 leta. Toda pred mikrofonom je bil to moj prvi nastop. —

● Si pričakovala, da boš dosegla tako visoko mesto?

— Nikakor ne, — je odgovorila Tatjana. Bila sem zelo vesela, ko sem ob koncu oddaje prišla na oder in za nagrado dobila dve knjigi.

Rada bi bila baletka

Nataša Korinšek, učenka 8. a razreda iste osemletke, je doživela nekaj prav lepih uspehov kot baletka.

● Se že dolgo časa ukvarjaš z baletom?

— Zelo dolgo. Najprej sem bila 5 let v dramski skupini, sedaj pa sem v baletni šoli že celih 8 let in obiskujem četrto letnik. Nastopila sem že velikokrat. Sodelovala sem pri otroških igricah v Prešernovem gledališču — prav sedaj na se pripravljamo za igro »Mojca in živali«. —

● Česa se posebno dobro spominjaš v letu 1963?

— Dneva, ko sva s kolegi nastopili sami. Bilo me je strah. Ko pa sem stopila na deske, sem pozabila na vse. Ko smo nastopili v Samcu

na mladinskem festivalu iz zelo dobro uspeli, sem dobila še večje veselje do baleta in moja velika želja je, da bi zraven redne šole lahko obiskovala tudi baletno šolo v Ljubljani. —

● Bi rada postala baletka? — Da. Toda po končanem osemletki bom odšla na šolo za zobne asistentke v Ljubljani. —

Plaval bi rad pozimi

Učenec 8. a razreda osnovne šole »Stane Zagarja« — Janez Nadljar je dosegel prav lepe uspehe v plavanju.

● Kje vse si tekmoval v preteklem letu?

— Na gorenjskem prvenstvu v hrbtnem plavanju sem dosegel prvo mesto, v Trzinu prvo mesto, na slovenskem pionirskem prvenstvu v Celju sem na 400 m kralj in 200 m hrbtno dosegel prvo mesto in bil izbran za državno prvenstvo v Koprju, kjer sem v štafeti in pa v kralju dosegel prav tako prvo mesto. —

● Potem imaš prav gotovo celo zbirko kolajn?

— Res se jih je že nekaj nabralo. Vse imam lepo spravljene. —

● In česa si najbolj želiš? — Želim si, da bi lahko čimprej trenirali v zimskem bazenu. —

Petja Malinčinger

Padel je. Morda večkrat v tem letu. Toda takšni padci mladih prijateljev minejo brez posledic. Ga bodo že postavili na noge. Vesela tovarišija se mu sicer smeje, ker je bil morda neroden.

**mlada
rast**

3 SVEČANA POUABILA

Ana

ANKO CIGOJEVO poznamo kot Ano iz »Družinskega dnevnika«, iz manjše vloge v »Nočnem izletu« in iz ljubljanskega Mestnega gledališča, kjer redno igra.

● Koliko lastne osebnosti lahko igralec vtišne filmu?

— Mislim, da igralec filmu sicer lahko da svoj pečat, toda glavno vlogo ima režiser. Za igralca je gledališče vse nekaj drugega — tu v svoji vlogi res lahko živi in jo doživi v enem večeru. Igranje v filmu je zelo naporno, težko se je koncentrirati v čisto kratke kadre... Nobene želje nimam, da bi še nastopila v filmu.

● Kaj mislite o prikazovanju žene v našem filmu?

— Pravzaprav je naš film dal zelo malo izrazitih ženskih likov — mislim zrelih žensk. Več je bilo deklet. Želela bi videti v našem filmu zrelo sodobno ženo, ki bi bila res naša in pa življenjsko prikazana.

● Kateri naš film vam je ostal v najlepšem spominu?

— Težko bi se odločila... Morda »Dolina miru«, »Tistega lepega dne«, »Samorastniki...«. Jezik je v naših filmih dostikrat še jecljajoč — pri teh pa se mi zdi, da so to preboleli. »Stekli« so.

● Ali naj se naš film ukvarja samo s tako imenovano umetnostjo, ali pa naj sega tudi po komedijah, kriminalkah, glasbenih filmih...?

— Vsekakor oboje. Na vsak način! Prednost ima seveda umetnost, toda tudi zabave ne smemo pozabiti. Sodim po sebi in mislim, da si vsakdo od nas zaželi včasih tudi kaj lažjega.

● Kakšen film bi posneli, če bi se znašli v vlogi slovenskega filmskega producenta?

— Nikoli se še nisem vživljala v to vlogo! Vendar pa... mnogokrat sem že mislila na roman »Pod svobodnim soncem«. Morda film po njem ne bi bil to, čemur filmski kritiki danes pravijo »umetnost«. Toda zdi se mi, da bi bil film dober. Potem je tu še »Deseti brat«, pa »Visoška kronika...« (da ne bo čakala tako dolgo kot »Samorastniki«!).

● Kaj si torej od domačega filma v novem letu najbolj želite?

— Nimam posebnih želja. Ni važno, kaj bo — samo da bo dobro!

Samo

FRANEK TREFALT je za nas še vedno predvsem Samo iz obeh »Vesna«, čeprav je igral pozneje še v »Trenutkih odločitve«, v kratkem »Sprehodu«, v dveh koprodukcijah in nazadnje kot ameriški reporter v »Desantu na Drvar«. Sicer nastopa v ljubljanskem Mestnem gledališču.

● Ker ste nazadnje nastopili v vojnem filmu — kaj menite o vojni tematiki v našem filmu? Si želite morda novih pristopov?

— Mogoče je vsa zadeva še preblizu, da bi mogli ustvarjati o tem filme, kakršnih si želimo. Morda pa je tudi naša napaka, da še

Franek Trefalt — še vedno Samo iz »Vesna«

vedno (vsaj ponavadi) skušamo zajeti celotno problematiko NOB — namesto detajlov, ki jih ne manjka. Zdi se mi, da bi se dalo lažje in predvsem boljše posneti film, če bi ta obravnaval samo en problem.

● Vaš najljubši domači film?

— »Samorastniki...«. Zdi se mi, da je ta od vseh naših filmov stilno najbolj čist in najbolj zaključena celota.

● Ali naj naš film obravnava predvsem »originalne« teme, ali pa naj sega po na-

Marija Lojkova — Lepa v »Desantu na Drvar«

vdih in po snov tudi v druge umetnosti?

— Oboje. Pravzaprav je vseeno. Ni važno, kakšen je »material« — važno je, kako se iz tega naredi scenarij in snemalna knjiga!

● Ali vidite kakšne možnosti za domačo filmsko satiro?

— Vsekakor. Satira je mogoča. Snovi za satiro je več kot dovolj. Seveda... to še ni vse: težave so pač, kot vedno, z ljudmi, ki naj bi to snov iz življenja prenesli na film. Posebno še pri satiri, ki je težka zvrst!

● Česa si najbolj želite od našega filma v prihodnjem letu?

— Dobrih filmov in dobrih vlog! Posebej pa... morda bi bil že čas, da sežemo po Cankarju. Ni važno, katero delo bi prišlo prvo na vrsto... lahko kar po vrsti!

Lepa Justina

MARIJA LOJKOVA — Justina iz »Balade o trobenti in oblaku«, Lepa iz »Desanta na Drvar« in Dekle iz Poganičkovega kratkega filma o Begunjah »Kako to boli« — se je po »Baladi« povsem posvetila igrilstvu in zdaj že drugo leto študira na ljubljanski Akademiji.

● Bi želela igrati predvsem v filmu, ali pa ti bolj leži gledališče?

— Seveda je moj odgovor: gledališče. Pri nas film igralcu niti ne more biti edini poklic. Razen nekaterim dekletom, kot je Spela Rozin (pa še ta je odšla v tujino!), ni to nikomur uspelo. Gledališče me bolj veseli.

tega, ali bodo nameravali film sploh posneli). Vedno je dosti čakanja...

● Igrala si mlada dekleta... Kaj misliš o prikazovanju mladine v našem filmu? Te morda kaj moti, česa pogrešaš?

— Sem čisto zadovoljna. Sicer pa je težko govoriti o odnosu našega filma do mladine: »Balada« je bila posneta po literarni predlogi, »Desant« je segel v zgodovino... Nekateri filmi posnemajo v tem pogledu tuje, zapadne vzore (»Prevaranti«...). Pa končno to samo po sebi ni nič slabega. Saj tudi naši mladi včasih segajo po vzore drugim...

● Ti je kateri od naših filmov ostal v posebno lepem spominu?

— Imeli smo že nekaj prav dobrih filmov! Kar vzemimo »Trenutke odločitve« (odlični!), pa komedijo »Dr«, pa... »Čudno deklet«. To je bil dober film o sodobnem in našem mladem človeku!

● Na koncu pa še eno vprašanje: kaj bi si želela od našega filma v novem letu?

— Zase, seveda, kakšno vlogo... Našemu filmu pa mislim, da bi prišlo najbolj prav, če bi se še materialno postavil na bolj trdne noge. Predvsem: da bi bolj smotrno obračali program in denar!

DUSAN OGRIZEK

Anka Cigojeva — privatna

Osebnost sem srečal veliko pomembnih snajperjev Stalingrada, govoril sem z njimi in jim pomagal, kolikor sem mogel. Vasilija Zajceva, Anatolija Čehova, Viktora Medvedeva in druge snajperje sem visoko cenil in sem se z njimi pogostokrat posvetoval.

Ti pomembni ljudje se v ničemer niso posebno razlikovali od drugih. Celotno nasprotno. Ko sem prvokrat srečal Zajceva in Medvedeva, me je v oči zbudila njuna skromnost, usmerjenost gibov, izredno mirni značaj, pozorni pogled; ti ljudje so lahko dolgo gledali v isto točko, ne da trenajo. Njihove roke so bile trde: kadar so ti segli v roko, so ti stisnili dlan ko s kleščami.

Snajperji so odhajali »na lov« zgodaj zjutraj na kraj, ki so ga že prej izbrali in pripravili, se skrbno maskirali in potrpežljivo čakali, kdaj se bo pojavil cilj, vedeli so, da najmanjša površnost ali prenašljivost lahko pripelje do neizogibnega konca: sovražnik je za našimi snajperji skrbno oprezoval. Trošili so prav malo nabojev, zato pa je vsaj snajperjev strel pomenil smrt ali pa pohabo za fašista, ki ga je vzel na muho.

Vasilij Zajcev je bil ranjen v oko. Očitno se je nemški snajper močno potrudil, da bi izsledil ruskega lovca, ki je imel na svojem seznamu okoli tri sto ubitih fašistov. A tudi potem je Zajcev ostal goreč privrženec snajperizma. Ko se je po tej rani vrnil v stroj, je znova začel zbirati ljudi in vzgajati med njimi snajperje, svoje »zajčke«.

Vsak pomemben snajper, takšno je bilo pravilo, je svoje izkušnje izročal dalje, mlade strelce je uril v ostrem strelu. Zato so v Stalingradu govorili:

— Zajcev vzgaja zajčke, Medvedev pa medvedke. Vsi zajčki in medvedki bijejo hitlerjevce, ne da bi zgrešili...

Viktor Medvedev je prišel z nami do Berlina. Njegov seznam ubitih hitlerjevcev je bil večji ko seznam njegovega učitelja.

Delo naših snajperjev v Stalingradu je silno vznemirilo hitlerjevske generale, pa so sklenili, da bodo v tej bojni stroki vrnilo milo za drago.

Dogodilo se je to konec septembra. Ponoči so naši izvidniki privlekli moža, ki nam je povedal, da so iz Berlina z letalom poslali v Stalingrad vodjo šole fašističnih snajperjev, majorja Köningsa, ki je dobil nalogo, da predvsem ubije glavnega sovjetskega snajperja.

Poveljnik divizije, polkovnik Batjuk, je snajperje poklical k sebi in rekel:

— Mislím, da je fašistični nad-snajper, ki je prišel iz Berlina, za naše snajperje malenkost. Je tako, Zajcev?

— Tako je, tovariš polkovnik, je odgovoril Vasilij Zajcev.

— Kaj bi, uničiti je treba tega nad-snajperja, je rekel poveljnik divizije. Samo previdno in razumno ravnejte.

— Seveda, uničiti, tovariš polkovnik! so odgovorili snajperji.

V tem času je skupina snajperjev, ki se je hitro izpopolnjevala, ugonobila ne le tisoč hitlerjevcev,

O tem so pisali časniki, letaki. Nekaj letakov je zašlo k sovražniku in sovražnik je proučeval prijeme naših snajperjev in aktivno ukrepal za boj proti njim. Odkrito povem, saj gre za preteklost: takrat se ni bilo treba prehitovati s popularizacijo naših izkušenj. Dosti je bilo, da smo pripravili enega ali dva sovražna častnika, pa so fašisti na mesto, kjer so domnevali zasedo, usuli topniški in minometni ogenj. Po rezervnih hodnikih je bilo treba hitro menjati položaj, da se snajper reši iz zanke.

Prihod fašističnega snajperja je postavil novo nalogo pred nas: treba ga je bilo najti, proučiti njegove navade in prijeme, potrpežljivo čakati trenutka, ko bo moško vsega skupaj ustrelil enkrat samkrat, ampak pošteno, odločilno.

»O« dvoboju, ki je bil pred nami, pripoveduje Vasilij Zajcev, »so ponoči v naši jami tekla vroče debate. Vsak snajper je pripovedoval svoja uganibanja in domneve, ki so se porodile iz opazovanj po sovražnikovi sprednji črti čez dan. Predlagali so različne variante, vsake vrste »vabe«. A snajperska izkušnja se odlikuje po tem, da kljub izkušnjam mnogih en sam strel odloča izid spopada. Ko se s sovražnikom sreča iz oči v oči, mora vsakokrat znova ustvarjati, iznajti, ravnati po novem. Za snajperja ne more biti šablone, šablona je zanj samomor.

Le kje neki tiči ta berlinski snajper? smo se spraševali med seboj. Jaz sem poznal »pisavo« fašističnih snajperjev, po načini ognja in maskiranja sem tudi brez posebnega truda razločeval bolj izkušene strelce od novincev, strahopetce od trdovratnih in odločnih sovražnikov. To pa — vodja šole, njegov značaj je zame ostal uganka.

Opazovanja naših tovarišev iz dneva v dan niso prinesla nič določnega. Težko je bilo reči, na katerem odseku je. Verjetno je pogostokrat menjal položaj in je prav tako skrbno iskal mene ko jaz nje. Tedaj pa nam je pomagalo naključje: mojemu tovarišu Morozovu je sovražnik razbil optični merak, Sejkina pa je ranil. Morozov in Sejkina sta znogovala v najbolj zapletenih in težkih spopadih s sovražnikom. Zdaj ni bilo dvoma — naletela sta prav na fašističnega »nadsnajperja«, ki sem ga jaz iskal. Ob svitu sem z Nikolajem Kulikovom odšel na položaje, kjer sta bila večeraj ušla tovariša. Ko sem opazoval dobro znano sprednjo črto sovražnika, ki sem jo proučeval dolge dneve, nisem opazil nič novega. Dan se nagiba. Tedaj pa se nad fašističnim okopom nepričakovano pojavi kapa in se počasi giblje vzdolž jarka. Da bi streljal? Ne! To je past: kapa se nekam nenaravno ziblje, nase jo najbrž snajperjev pomočnik, on sam pa čaka, da bi se jaz s strelom izdal.

— Le kje se je lahko maskiral? je vprašal Kulikov, ko sva pod varstvom noči zapustila zasedo. Po potrpežljivosti, ki jo je sovražnik kazal ves dan, sem domneval, da je berlinski snajper tu. Treba je bilo posebne budnosti.

Minil je tudi naslednji dan. Cigavi živci se bodo izkazali močnejši. Kdo bo prelesičil drugega?

Nikolaj Kulikov, zvesti moj frontni tovariš, njega je tudi potegnilo v ta dvoboj. On prav nič ni dvomil, da je sovražnik pred nama, in je čvrsto upal v uspeh. Tretjega dne se je v zasedo odpravil z nama tudi politični vodja Danilov. Jutro se je začelo kot po navadi: redčila se je nočna tema, od minute do minute so se različnejše črtali sovražnikovi izstrelki, mi pa smo se prižeti k optičnim napravam nenehoma gledali, kaj se dogaja pred nami.

— Res je tu, s prstom ti lahko pokažem, se je nepričakovano razživel politični vodja. Čisto malce, nič več ko za sekundo se je v neprevidnosti vzdignil nad probran, pa je že bilo dosti, da ga je fašist ranil. Tako lahko strelja seveda le izkušen snajper.

Dolgo sem gledal po sovražnih položajih, a njegove zasede nisem mogel najti. Po hitrosti strela sem zaključil, da je snajper nekje bližje. Razgledujem se dalje. Na levi spodbit tank, na desni bunker. Kje je neki fašist? V tanku? Ne, izpušen snajper se tja ne bo skri-

vzdignil. Kroglja je priletela na pločevino.

»Tamle je, gad!« se iz sosednje zasede zasliši tihi glas mojega tovariša Nikolaja Kulikova.

Zdaj bi bilo treba primamiti in »vzeti« na muho vsaj košček njegove glave. A brez koristi je bilo zdaj stremeti po tem. Treba je časa. A značaj fašista smo proučili. S tega pripravnega položaja ne bo hodil. Mi pa smo vsekar morali menjati svojo postojanko.

Delali smo ponoči. Se pred svitom smo bili v zasedi. Hitlerjevci so sipali ogenj po prehodih čez Volgo. Hitro se je delal dan in ka se je zdanilo, se je boj razvil z novo močjo. A ne grmenje topov ne eksplozije granat in bomb — nič nas ni moglo speljati od izpolnjevanja naloge.

Vzšlo je sonce, Kulikov je ustrelil slepo: snajperja je bilo treba pritegniti. Sklenili smo, da bomo prvo polovico dneva prečkali, ker bi nas blišč optike lahko izdal. Popoldne so bile naše puške v senči, na fašistov položaj pa so naravnost padali sončni žarki. Na robu pločevine se je nekaj zableščalo:

Iz zapis'ov o drugi svetovni vojni

Dvoboj ostro- strelcev

val. Je morda v bunkerju? Tu ne — lina je zaprta. Med tankom in bunkerjem leži na ravnem mestu kos pločevine s kupom razbite opeke. Od davnaj leži tu, opazili smo ga. Zamisljam se v sovražnikov položaj in pomislim: kje bi bilo najlepše zavzeti snajpersko postojanko? Kaj si ne bi izkopal jamé pod to pločevino? Ponoči bi napravil skrite hodnike do nje.

Da, res, tamle je, pod listom pločevine v nevtralnem pasu. Sklenil sem preizkusiti. Na deščico sem nataknil kapo in jo privzdignil. Fašist je popadel. Deščico previdno spuščam v jarek v enakem položaju, kakor sem jo bil pri-

slučajen drobec stekla ali pa snajperjev merak? Kulikov je previdno, kakor more to napraviti samo prav izkušen snajper, začel vzdigovati kapo. Fašist je ustrelil. Kulikov se je tisti hip pripognil in glasna kriknil. Hitlerjavec je mislil, da je nazadnje le ubil sovjetskega snajperja, ki je za njim oprezoval štiri dni, in izpod pločevine do polovice vzdignil glavo. Na to sem računal tudi jaz. Ostro sem ustrelil. Fašistu se je glava povesila, a optični merak njegove puške se je na soncu bleščal tja do večera, ne da bi se zganil...

Takšni so bili snajperji v 62. armadi.

RADIJSKI

SPORED

VELJA OD 28. DECEMBRA 1963 DO 4. JANUARJA 1964

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23., in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri.

SOBOTA

- 8.05 Vedre melodije za za konec tedna
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Matie in Alenka v naši diskoteki
- 9.46 Solistična zabavna glasba
- 10.15 Domači narodno-zabavni ansambli
- 10.35 Od mojstra do do mojstra v renesansi
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 Narodno-zabavna glasba in čestitke za Novo leto
- 13.30 Glasbeni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.40 Naši amaterji pojo
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Gremo v kino
- 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Recitali znamenitih pevcev
- 18.45 Novo v znanosti
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Sestanek v studiu 14
- 20.20 Novoletni lov — komedija
- 21.00 Ura za ples
- 22.10 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 Prijeten konec tedna

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Zaključni prizor iz Rigoleta
- 19.25 Mali ansambli v polasnem ritmu
- 19.45 Serejada za godala
- 20.13 Igrajo znani plesni orkestri
- 20.45 Hitri prsti
- 21.00 Odmevi s Salzburškega festivala 1963
- 22.10 Zaplešimo v sobotni večer

NEDELJA

- 6.00 Dobro jutro
- 6.05 Dnevni koledar
- 6.30 Napotki za turiste
- 7.40 Pogovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska igra
- 8.55 Glasbena medigra
- 9.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — I.
- 10.00 Se pomnite, tovariši...
- 10.30 Iz tujih koncertnih odrov
- 11.30 Nedeljska reportaža
- 11.50 Solistična zabavna glasba
- 12.05 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo — II.
- 13.30 Za našo vas
- 13.50 Koncert pri vas doma
- 14.10 Nekaj melodij — nekaj ritmov
- 15.05 Strani iz španske glasbe
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.20 Naš glasbeni avtomat
- 17.05 Hammond orgle igra Ashley Miller
- 17.15 Radijska igra
- 18.25 Glasba iz znamenitih oper
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Izberite svojo popevko
- 21.00 Romeo in Julija — odlomki iz baleta
- 22.10 Zaplešite z nami
- 23.05 Pisana paleta

DRUGI PROGRAM

- 12.00 Nedeljski koncert ob dvanajstih
- 13.10 Slavnih pevci v priljubljenih operah
- 14.00 Veliki zabavni orkestri
- 14.30 Slike z razstave
- 16.04 Zveneče kaskade
- 19.05 Simfonija v d-molu
- 19.45 Plesni orkestri
- 20.15 Dialog za cembalo
- 20.45 Koncert št. 12
- 21.00 V nedeljo zvečer
- 22.10 Komorna soareja

PONEDELJEK

- 8.05 S Koroškim akademskim oktetom doma
- 8.25 Sestanek z zabavnimi orkestri

- 8.55 Za mlade radovedneže
- 9.25 Odlomki iz slovenskih oper
- 10.15 Od pesmi do plesa
- 10.35 Naš podlistek
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 Z melodijami in popevkami v dobro voljo
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Novoletni sejem
- 14.35 Naši poslušavci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.45 S knjižnega trga
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Iz opernega albuma
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Tisoč pisanih taktov
- 18.45 Svet tehnike
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Simfonični koncert orkestra RTV Ljubljana
- 22.10 Zabavni kaleidoskop
- 23.05 Literarni nočno
- 23.15 Zadnje tričetrt ure

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Prizori iz romantičnih oper
- 20.10 Zvočni portret ansambli Wunderlich
- 20.45 Sonata za fagot in klavir
- 21.00 Za oddih in zabavo

TOROK

- 8.05 Vedri zvoki
- 8.40 Nekaj priljubljenih domačih napevov
- 8.55 Za šolarje
- 9.25 V ritmu foxtrota
- 9.45 Variacije brez teme
- 10.15 Zvoki za dobro voljo
- 10.40 Zaključni prizor opere »Kavalir z rožo«
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Radijska kmečka univerza
- 12.25 Z valčkom in polko v Silvestrovo
- 13.30 Pester spored orkestralne in simfonične glasbe
- 14.05 Melodije pred novoletnim rajanjem
- 14.35 Vesela srečanja s starimi znanci
- 15.30 Posnetki javne oddaje za otroke
- 16.30 Z melodijami čez drn in strn
- 17.05 Okrogle in poskočne v domačem tonu
- 17.25 Carobni pisalni strojček — igra
- 18.05 Plesni in zabavni orkester RTV Ljubljana
- 18.40 Pri puščavnikih našega stoletja
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Kronika pokojnega leta 1963
- 22.10 Za veselo slovo od starega leta
- 23.40 Dvajset minut pred polnočjo
- 24.00 Srečno 1964!
- 00.05 Prvi ples v Novem letu
- 02.00 Srečno 1964 ob pesmi in plesu

- 03.00 Ples za stare in mlade
- 04.00 Spomini in želje

DRUGI PROGRAM

- 16.05 Stari mojstri in njihove opere
- 17.00 Pesmi zimskih noči
- 18.30 Ob koncu starega leta

SREDA

- 6.00 Z vedrimi melodijami v Novo leto
- 7.40 Novoletni razgovor s poslušavci
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.40 Novoletni pozdrav v pesmi
- 9.05 Prodana nevesta — opera
- 11.00 Reportaža
- 11.20 Nekaj vedrih in poskočnih
- 12.05 Domače viže in napevi za Novo leto
- 13.30 Za ples in razvedrilo
- 14.00 Violinist Edvard Grač
- 14.40 Dvajset minut z zborom in orkestrom
- 15.05 Naši olimpijci pred mikrofonom
- 17.05 Na obisku pri zabavnih ansamblih Radia Sofia
- 17.30 Radijska igra
- 18.15 Pesnikova ljubezen
- 18.45 Z lokom po strunah
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Zvezdni utrinki
- 21.00 Veliki testament
- 21.40 Zveneče kaskade
- 22.10 Zaplešite z nami
- 23.05 Za vesel konec tedna

DRUGI PROGRAM

- 12.00 Najlepši glasovi naših dni
- 13.10 Kaj le poslušal svet v zadnjih šestdesetih letih
- 14.39 II. suita za godala
- 15.05 Glasbeni jubileji preteklega leta
- 17.00 Kronika blagopokojnega leta 1963
- 19.05 Letni časi — balet
- 19.46 Vedri zvoki iz naših studijev
- 20.13 Patetični koncert za dva klavirja
- 20.45 Divertimento v G-duru
- 21.00 Odlomki iz opere Aida
- 22.10 Umetnost Leona Goosensa
- 22.30 Teško je biti črn — literarna oddaja

ČETATEK

- 7.15 Pozdravi kolektivov za Novo leto
- 8.00 Mladinska radijska igra
- 8.31 Starček in živalca
- 9.05 Plesi v starih in novih oblekah
- 11.00 Jugoslavija in svet v letu 1963
- 11.30 Kaj imamo novega v našem opernem arhivu

- 12.05 Revija zabavnih melodij
- 13.10 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Pripovedke iz dunajskega gozda
- 14.00 V domačem tonu
- 15.05 Veliki plesni orkestri
- 15.40 »Djerdap« — reportaž
- 16.00 Novoletna glasbena križanka
- 17.05 Majhni ansambli zabavne glasbe
- 17.50 Iz galerije Shakespeara
- 18.30 S popevkami po svetu
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 »Osebnostna izkaznica« — javna mladinska oddaja
- 21.00 Zabavni zvoki
- 22.10 Od tod in ondod
- 23.05 Iz baročne glasbe
- 19.05 Don Juan — opera

PETEK

- 8.05 Plesni orkester vzhodnonemškega radia
- 8.30 Bela rdeča je gredica — komorni zbor RTV Ljubljana
- 8.55 Pionirski tednik
- 9.25 Novi posnetki popularne domače glasbe
- 10.15 Finale 3. dejanja opere Pikova dama
- 10.35 Novost na knjižni polici
- 10.55 Glasbena medigra
- 11.00 Pozor, nimaš prednosti
- 12.05 Zabavna glasba
- 12.15 Kmetijski nasveti
- 12.25 Domače melodije za prijetno opoldne
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Domači solisti in skladatelji
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Majhni zabavni ansambli
- 15.15 Zabavna glasba
- 15.45 Jezikovni pogovori
- 16.00 Vsak dan za vas
- 17.05 Popoldne pri skladatelju Camillu Saint-Saonsu
- 18.00 Aktualnosti doma in v svetu
- 18.10 Zbor Roger Wagner poje
- 18.30 Pripovedujem vam...
- 18.45 Iz naših kolektivov
- 19.05 Glasbene razglednice
- 20.00 Revijska glasba
- 20.15 Tedenski zunanje-politični pregled
- 20.30 Iz glasbene grafike
- 21.00 Lahka glasba
- 21.15 Oddaja o morju in pomorsčakih
- 22.10 Naš nočni mozaik
- 23.05 Iz klasične komorne glasbe
- 23.20 Skupni program JRT

DRUGI PROGRAM

- 19.05 Iz slovenske simfonične literature
- 19.25 Plesni ritmi in popevke
- 20.45 Srečanje s pozavnistom Murray in Eachernom
- 20.55 Kulturni globus
- 21.10 Glasbena medigra
- 21.15 Jazz na koncertnem odru

29. decembra — mehiški barvni film CRNI OREL

31. decembra — amer. barv. CS film PRIJATELJ JOE

1. januarja — nemški barv. film GROFICA MARICA

2. januarja — amer. barv. CS film PUSTOLOVŠČINE MLADEGA CLOVEKA

Kropa

28. decembra — domači film PO ZMAJEVI SLEDI ob 20. uri

29. decembra — ital. CS barv. film SPOMINI IZ ITALIJE ob 15. in 19.30

1. januarja — zap. nemški film SOVRASTVO BREZ MILOSTI ob 19.30

Ljubno

28. decembra — amer. barv. film MLADI LEVI ob 19.30

29. decembra — amer. barv. film MLADI LEVI ob 16. uri

DUPLICA

29. decembra — amer. barv. CS film IZ OČI V OČI ob 15. 17. in 19. uri

29. decembra — mladinska predstava SFINGA ob 10. uri

1. januarja — amer. barv. CS film PLAMTEČA ZVEZDA ob 17. in 19. uri

2. januarja — amer. barv. CS film PLAMTEČA ZVEZDA ob 17. in 19. uri

Radovljica

28. decembra — amer. barv. CS film PREPOVEDANE STRASTI ob 18. uri

28. decembra — angleški film OKUS PO MEDU ob 20. uri

29. decembra — amer. barv. CS film PREPOVEDANE STRASTI ob 16. in 20. uri

29. decembra — angleški film OKUS PO MEDU ob 18. uri

29. decembra — jugoslovanski film NADŠTEVILCNA ob 10. uri dopoldne

30. decembra — sovjetski film IVANOV OTROSTVO ob 17. in 20. uri

31. decembra — amer. barv. risanka TRNJULCICA ob 17. uri

31. decembra — italijanski barv. film SAMSON PROTI NASILNEZU ob 20. uri

1. januarja — italijanski barv. film SAMSON PROTI NASILNEZU ob 14., 16., 18. in 20. uri

2. januarja — amer. barv. film DOZIVLJAJI LEDA ob 16. in 18. uri

2. januarja — amer. barv. CS film MOZ, KI GA NI BIL LIBERTY VALANCE ob 20. uri

3. januarja — amer. VV film MOZ, KI GA NI BIL LIBERTY VALANCE ob 20. uri

Podnart

28. decembra — amer. barv. film OVCAR ob 19. uri

29. decembra — amer. barv. film OVCAR ob 19. uri

Kranj »CENTER«

28. decembra — franc. CS film LJUBEZEN PRI DVAJSETIH ob 17. in 19. uri, premiera ital. filma SKANDAL ZA KULISAMI ob 21. uri

29. decembra — amer. barv. film DETEKTIV SAM BASET ob 10. in 14. uri, amer. barv. CS film LJUBIVA SE ob 16., 18. in 20. uri

30. decembra — amer. barv. CS film MOZ, KI GA NI BIL ob 17. in 19. uri

31. decembra — amer. barv. film DETEKTIV SAM BASET ob 16. uri; dvojni program: premiera amer. barv. filma FANNY in amer. barv. CS film SEDEM VELICASTNIH ob 20. uri

Kranj »STORŽIČ«

28. decembra — amer. barv. film DETEKTIV SAM BASET ob 16. uri, slov. barv. film SRECNO KEKEC ob 18. uri, amer. barv. CS film LJUBIVA SE ob 20. uri

29. decembra — slov. barv.

film SRECNO KEKEC ob 14. in 16. uri, franc. CS film LJUBEZEN PRI DVAJSETIH ob 18. in 20. uri

30. decembra — amer. barv. film DETEKTIV SAM BASET ob 16. uri, ital. film SKANDAL ZA KULISAMI ob 18. in 20. uri

31. decembra — dvojni program: premiera amer. barv. CS filma SEDEM VELICASTNIH in ameriški barvni film FANNY ob 20. uri

Strazišče »SVOBODA«

31. decembra — dvojni program: premiera amer. barv. CS filma SEDEM VELICASTNIH in ital. barvni CS film OBLEGANJE SIRAKUZE ob 20. uri

Naklo

29. decembra — amer. barv.

CS film MOZ, KI GA NI BIL ob 16. uri slov. barvni film SRECNO, KEKEC ob 18. uri

gledališče

PRESERNOVO GLEDALIŠČE v Kranju

NEDELJA — 29. decembra ob 10. uri URA PRAVLJIC s prihodom Dedka Mraza, ob 15. in 17. uri za IZVEN Tauer: MOJCA IN ZIVALI

PONEDELJEK — 30. dec. ob 15. uri za Solo Lucijana Seljaka Tauer: MOJCA IN ZIVALI, ob 17. uri za Olshevek — Naklo

TOREK — 31. decembra ob 15. uri za učence Solo Primskovo in Zabnica Tauer: MOJCA IN ZIVALI

— TELEVIZIJA —

SOBOTA — 28. decembra

RTV Beograd

18.00 Poročila

18.05 Gledališče ob 18.05 — oddaja za mladino

RTV Ljubljana

19.00 TV obzornik

19.50 Kaj bo prihodnji teden na sporedu

RTV Beograd

20.00 TV dnevnik

20.30 Propagandna oddaja

20.45 Šest svečanih vabil — zabavno ugankarska oddaja

RTV Ljubljana

21.45 Serijski film

22.15 Poročila

NEDELJA — 29. decembra

RTV Beograd

11.00 Kmetijska oddaja

RTV Ljubljana

12.00 Denis se uči zvižgati — šaljiva zgodba za otroke

17.50 Otok morskih volkov — potopisna reportaža iz serije Ekspedicija

18.05 TV podlistek iz Nušičeve humoreske Nagrobni govor

RTV Zagreb

18.30 Najboljši športniki v letu 1963

RTV Ljubljana

19.00 Sportna poročila

19.10 Črček Jiminy pripoveduje — zgodba iz Disnivega sveta

RTV Beograd

20.00 TV dnevnik

20.45 Novoletne čestitke

RTV Zagreb

21.25 Tisoč dvanajst želja — novoletne čestitke

RTV Ljubljana

22.05 Delovni kolektivi čestitalo za novo leto

22.45 Poročila

PONEDELJEK — 30. decembra

RTV Ljubljana

10.40 Mirko Mahnič: Rdeča kapica

15.20 Ponovitev igrice Rdeča kapica

17.30 Angleščina na TV — 57. lekcija

RTV Zagreb

18.00 TV v 3-let

18.15 Poročila

18.20 Posebna oddaja ob začetku obratovanja oddajnika na Učki in Labiščici

RTV Ljubljana

19.00 TV obzornik

RTV Beograd

19.30 Tedenski športni pregled

20.00 TV dnevnik

20.30 Kole Čašule: Teme — predstava hrvaškega narodnega gledališča

RTV Ljubljana

22.10 Mali koncert sopranistke M. A. Harvey

TOREK — 31. decembra

RTV Ljubljana

18.20 Poročila

18.25 Prenos srevoda dedka Mraza v Ljubljani

19.00 TV obzornik

19.30 Iz živalskega sveta

RTV Beograd

20.00 TV dnevnik

21.00 Gumb za peto nadstropje — humoristična oddaja

RTV Zagreb

22.00 Novoletni luna park — zabavno glasbena oddaja

RTV Ljubljana

23.00 Sifra: srečno 1964! — zabavno glasbena oddaja o dveh študentih

RTV Beograd

20.00 Glasbeni cocktail — za vsakogar nekaj

SREDA — 1. januarja

RTV Ljubljana

11.30 Risani in lutkovni filmi za otroke

Evrovizija

12.15 Tradicionalni novoletni koncert z Dunaja — izvaja dunajski filharmonični orkester, dirigira Willi Dorovski

13.30 Turneja štirih skakalnic — prenos iz Garmischa

RTV Beograd

15.30 Ponovitev novoletnega glasbenega cocktaila

Poročila

16.40 Domišljavi zajček — oddaja za otroke

RTV Ljubljana

17.20 Novoletni vrtljak — zabavno glasbena oddaja za otroke

18.00 Sifra: srečno 1964! — ponovitev oddaje

19.00 TV obzornik

19.30 Novoletne čestitke

RTV Beograd

20.00 TV dnevnik

20.45 Film o komiku Čapljinu

RTV Zagreb

21.15 Na kraju samem — zabavno glasbena oddaja

RTV Ljubljana

22.15 Skice v ritmu — balet

22.35 Poročila

CETRTEK — 2. januarja

RTV Zagreb

16.00 Poročila

16.05 Novoletna povest — prenos predstave o Mendu Mendoviču iz lutkovnega gledališča

18.00 Moreška — viteška igra s Korčule

RTV Beograd

18.30 Gumb za peto nadstropje — ponovitev novoletne oddaje

19.30 Srečno med žuželkami — lutkovna predstava

20.00 TV dnevnik

20.30 Revija znanega plesavca Astairia

RTV Ljubljana

21.30 Iz lesa in s fantazijo

21.45 G. C. Menotti: Telefon — komična opera v enem dejanju

22.15 Poročila

PETEK — 3. januarja

RTV Ljubljana

17.30 Ruščina na TV — 57. lekcija

18.00 Poročila

18.05 Dokumentarni film

18.30 Letošnji Nobelovi nagradenci za kemijo in fiziko

18.50 Glasbeni kotiček — Jože Privšek komponist in aranžer

19.00 TV obzornik

RTV Beograd

19.30 Glasbena oddaja

20.00 TV dnevnik

20.30 Propagandna oddaja

RTV Zagreb

20.45 Program jugoslovanske kinoteke

22.15 Poročila

Delovni kolektiv TV studija Ljubljana želi vsem gledavcem srečno in uspeha polno novo leto!

Jesenice »RADIO«

28. do 30. decembra - amer. barv. CS film SEVERNO PROTI ALJASKI

31. decembra — amer. VV film CLOVEK, KI JE UBIL LIBERTY VALANCE

1. do 2. januarja — amer. barv. VV film TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVŠČINA

3. januarja — amer. barv. CS film PUSTOLOVŠČINE MLADEGA CLOVEKA

Jesenice »PLAVŽ«

28. do 29. decembra — amer. barv. CS film PUSTOLOVŠČINE MLADEGA CLOVEKA

30. do 31. decembra — amer. barv. CS film SEVERNO PROTI ALJASKI

1. do 2. januarja — mehiški film CRNI OREL

3. januarja — amer. barv. VV film TARZANOVA NAJVEČJA PUSTOLOVŠČINA

Zirovnica

28. decembra — nemški barv. film JAZ NISEM CAŠANOVA

29. decembra — jugoslovanski film DESANT NA DRVAR

1. januarja — amer. barv. CS film SEVERNO PROTI ALJASKI

2. januarja — amer. barv. CS film PRIJATELJ JOE

Dovje-Mojstrana

28. decembra — jugoslovanski film DESANT NA DRVAR

29. decembra — nemški barv. film JAZ NISEM CAŠANOVA

1. januarja — amer. VV film CLOVEK, KI JE UBIL LIBERTY VALANCE

2. januarja — amer. barv. CS film SEVERNO PROTI ALJASKI

Koroška Bela

28. decembra — mehiški barv. film CRNI OREL

29. decembra — angleški film DOKTOR IN LJUBEZEN

30. decembra — amer. barv. CS film PUSTOLOVŠČINE MLADEGA CLOVEKA

1. januarja — amer. barv. CS film PRIJATELJ JOE

2. januarja — nemški barv. film GROFICA MARICA

Kranjska gora

28. decembra — angleški film DOKTOR IN LJUBEZEN

Brihten mož

— Pozabil sem ti čestitati za rojstni dan. Kaj morem, če se v zadnjih desetih letih sploh nisr postarala.

Sodobna šoferska šola

Prvorazredna postrežba

— Zakaj si ji dala skodelico moje ga psa?

Brez besed

Prazen izgovor

— Kako, da nimam voznškega dovoljenja? Deponirala sem ga v banki, da ga ne bi izgubila!

HUMORESKA

»Že zopet nimam črnila! Kje naj ga dobim?« se jezi Petrovič. Nad risalno desko se sklanja Fedor Fedorovič. Zlomi se mu svinčnik. Jezi se. Pri sosednji mizi pripravlja pošto Adamovič. Zapre kuverto

Telefon in zopet telefon! »Ali bi ili z menoj v kino?« »Kako se počutite v službi?« Vprašanja so se ponavljala. Nekega dne je prišel Petrovič po črnilo. Zopet je telefonirala. Tih jo je vprašal, kje ima črnilo. »Tam nekje na omari ali pa stoji kje na mizi,« mu je pojasnila. Iskal je, toda našel ga ni. Potolažila ga je. »Tu imate denar in pojdite ga kupit.« Bil je

Tajnica

in jo jezen vrže stran. »Le zakaj moramo opravljati pošte tajnice? Po pravilniku bi jo morali imeti Skrbela bi za svinčnike, črnilo, radirke, papir in odpošljala bi pošto. Toda nimamo je. Seveda, direktorju je vseeno. Moramo jo dobiti!« Tako je razlagal Petrovič. Cez nekaj dni je bil toliko časa prazen stol zaseden. Dobili so tajnico. Sedaj bodo imeli vse malenkosti v najlepšem redu. Toda, kaj tajnica je imela velika delat

presenečen. Toda bila je tako ljubka! Enako je bilo s pošto. Sedaj je Adamovič nosil še njeno. Nekega dne pride direktor. Na mizi je bilo črnilo, svinčniki, radirka in papir. Kako lepo je bilo vse urejeno, saj so se vsi trudili, da bi se čimbolje počutila pri njih. »Vidim, da je sedaj vse v redu,« je dejal direktor. »Seveda, saj imamo tajnico,« je odgovoril Petrovič.

HOROSKOP

Velja od 28. decembra 1963 do 4. januarja 1964

- OVEN (21. 3.—20. 4.)**
SLABA VEST se oglasi v četrtek. Glej, da ne izgubiš nadzorstva nad seboj. Poišči izhod iz vseh čustvenih zagat. Pozabljena simpatija te preseneti z dragocenim darilom.
- BIK (21. 4.—20. 5.)**
SRCNO ŽIVLJENJE bo pod mešanim vplivom zvezd. Nekateri dogodki ne bodo v skladu z željami. Pristrčna srečanja z ljudmi in ugodnimi posledicami. Nepričakovano se napolni denarnica in prav tako izprazni. Zabavaš okolico, kar nekemu ne bo prav.
- DVOJČKA (21. 5.—20. 6.)**
ZARADI ČUSTVENIH zadev bo teden precej razgiban. Nekaj noči prebediš; zaradi boljše domišljije in ljubosumnosti. Srčni as se prikaže v petek in se opraviči. Počitek si privošči v spremenjenem okolju.
- RAK (21. 6.—22. 7.)**
NE VARCUIJ pri nakupu daril, če se nočeš prehudo zameriti. Se je čas. Darila imajo trajno vrednost. Ne pozabj na otroške želje, vendar ne dajaj potuho. Zdravje v družini se obrne na bolje.
- LEV (23. 7.—22. 8.)**
TEDEN BO pomemben za vse tiste, ki še nimajo urejenega čustvenega življenja. Srčni as se namreč pojavi v četrtek zjutraj. Pozabljivost se ti bo maščevala, zakaj nekemu pozabiš voščiti srečo. Bolezen v grlu.
- DEVICA (23. 8.—22. 9.)**
V PUSTO ŽIVLJENJE vnesejo znanci in prijatelji malo sprememb. V družini brž pojasni svoje težave in namene. Poznanstvo s silvestrovanja se razraste v globoka čustva.
- TEHTNICA (23. 9.—22. 10.)**
ODKRIJES NOVA ljubezenska čustva, ki bodo veljala lepe denarce. V službi te presenetijo z novimi dolžnostmi, ki jih komaj obvladaš. Praktično namreč. Ne pozabi na upnike.
- SKORPIJON (23. 10.—22. 11.)**
OSEBI DRUGEGA spola boš v veliko moralno oporo. Ne zanimaj se preveč za vsebino sosedovega lonca in ne vzbujaj zavisti. Pričakovana čestitka le pride.
- STRELEC (23. 11.—22. 12.)**
V PETEK SE opravičuješ in piháš na dušo, da nadoknadiš zamujeno. Iznajdljiva laž pomaga, toda ne za dolgo. Prijateljica te razkrinka.
- KOZOROG (23. 12.—20. 1.)**
DARILA TE SPRAVIJO v precejšnjo zadrego. Trinajsta plača bo premajhna za oddolžitev, kakor tudi za zadostitev otroškimi željami. Težave s prebavili prenehajo y soboto.
- VODNAR (21. 1.—19. 2.)**
SLOVO BO GANLJIVO in pristrčno. Srčni nemir bo trajal dlje kot si misliš. Planiraj denar za dopisovanje s stariimi znankami. V novem okolju ti ne bo dolgčas, ker bo preveč dela.
- RIBI (20. 2.—20. 3.)**
OSAMLJENOST bo posledica trmoglavosti. Zneseš se nad prvim znancem, ki ga srečaš. Neke napake se zaveš šele v petek, takrat pa bo žal že prepozno, da bi jo popravil. Prijatelj bo držal besedo, vendar novice ne obrdriš zase.

Neskladnost značajev

— Tako, zopet se me je lotila nespečnost!

Čas počitka

— Vstani, dragi, da greva spat!